Пралетары ўсіх краеў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 739.

Матэр'ялы прымаюцца—з 9-ё да 3½ гадз. Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 90 к.; 3 — 2 р. 70 к.; 6 — 4 р. — к.; 1 год — 8 р. — к. Зьмена адрасу: іншагародняя — 20 к., месцовыя — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нанпарэлі пасьля тэксту — р. 50 к. За радок нанпарэлі насупраць тэксту 1 р. — к. За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Зьніжка тарыфу бірамца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумант 35 кап. За кожны дадатковы 15 к. Беспрацоўныя і чырвонаармейцы за дакумант 15 к. За кожны дадатковы 5 к. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 288 (2476) Субота, 15-га сьнежня 1928 г.

Ленінскаму Камуністычнаму Саюзу Моладзі Беларусі.

ДАРАГІЯ ТАВАРЫШЫ!

У дзень 10-годзьдзя заснаваньня Камуністычнага Саюзу Моладзі ў Беларусі Цэнтральны Камітэт Камуністычнае Партыі Беларусі шле гарачае камуністычнае прывітаньне ўсім членам Ленінскага Камсамолу.

10 год барацьбы моладзі на барыкадах і палёх грамадзянскае вайны за Савецкую Беларусь, 10 год напружанай працы над адбудоваю зруйнаванае народнае гаспадаркі, ленінскай вучобы—гэта слаўныя старонкі ў гісторыі пралетарскае рэвалюцыі.

Ленінскі Камсамол быў і застаецца маладым рэзэрвам нашае рэвалюцыі, рэзэрвам нашае партыі. Дзесяткі тысяч лепшых прадстаўнікоў маладога рабоча-сялянскага пакаленьня выхаваліся ў шэрагах камсамолу, рэвалюцыйна загартаваліся і ўліліся ў нашу партыю, у нашы саветы, у нашы прафсаюзы, у нашу слаўную Чырвоную армію і Чырвоны флёт, у нашу каапэрацыю, у нашы культурныя арганізацыі—на зьмену старой гвардыі бальшавікоў.

УсеЛКСМ на справе паказаў, што ён з гонарам можа насіць Ордэн Чырвонага Сьцягу.

УсеЛКСМ на справе паказаў, што годны насіць вялікае імя Леніна.

Камсамольцы! Вы зьяўляецеся самым вялікім, прашоўшым ужо вялікую рэвалюцыйную школу, атрадам юных пралетарыяў сьвету. Вышэй нясіце сьцяг баявога інтэрнацыяналізму. Высока ўзьнімайце сьвядомасьць міжнароднага абавязку ў кожным юнаку, у кожнай дзяўчыне.

Камсамольцы! Мы адваявалі магчымасьць будаваць соцыялізм у нашай краіне. Соцыялізм пачынае праходзіць ва ўсе шчыліны штодзённага жыцьця. Перад намі гады, калі ў сапраўднасьці будуць ажыцьцяўлены рэвалюцыйныя заклікі Маркса, Энгельса і баявыя магутныя лёзунгі Леніна. Нас чакаюць вялізныя бойкі, якія зьнішчаць сусьветны капіталізм назаўсёды. Капіталізм у нас зьнішчан, але карэньні яго яшчэ жывы. Соцыялізм наступае. Тым больш шалёна даюць адпор і рвуцца ў контратаку клясавыя нашы ворагі: нэпман, кулак, сабатажнік і шкоднік.

На нашым шляху стаяць вялікія цяжкасьці, але пралетарыят, яго партыя і рэвалюцыйная моладзь не адступяць перад імі ад справы пачатае ў дні Вялікага Кастрычніка. Няма і не можа быць сумненьня ў тым, што соцыялізм канчаткова пераможа. Бязупынна мы павінны і будзем узброіваць пралетарыят рэвалюцыйным пачуцьцём і клясавай дбайнасьцю, вядучы ў кожнай справе, на кожным кроку непрымірымую бязьлітасную барацьбу за ленінізм супроць усякіх апартуністычных спроб ухіліцца з ленінскага шляху і асабліва ў гэты час супроць правага ўхілу і прымірэнцтва.

10 год барацьбы і працы Ленінскага Камсамолу Беларусі пад кіраўніцтвам КП(б)Б гавораць аб тым, што ЛКСМБ па-ленінску здолее выконваць рэвалюцыйныя задачы нашае эпохі. Вучыцеся і вучыце моладзь пад кіраўніцтвам КП(б)Б выкрываць клясавага ворага, бязупынна і непрымірыма змагацца з ім.

Зоркай, [illegible] шлях, для кожнага камсамольца ў яго працы і вучобе [illegible] будуць вялікія задачы, пастаўленыя партыяй пралетарыяту, якія вядуць да соцыялізму. Гэта—індустрыялізацыя, тэхнічная рэвалюцыя і рэканструкцыя ў прамысловасьці, рацыяналізацыя і падняцьце прадукцыйнасьці працы, упартае і рашучае каапэраваньне і калектывізацыя беларускае вёскі поруч з цьвёрдаю дапамогаю ў падняцьці бядняцкіх і серадняцкіх індывідуальных сялянскіх гаспадарак, далейшага будаўніцтва буйных саўгасаў і ўсямернага падтрыманьня ўжо існуючых, падняцьце ўраджайнасьці і разьвіцьця сыравіннае базы сельскай гаспадаркі для прамысловасьці БССР; ажыўленьне саветаў, барацьбы з бюрократызмам, падняцьця культурнасьці мас, умацаваньне Чырвонай арміі і абараназдольнасьці нашых межаў.

Асноўная парука вашых посьпехаў—гэта опрацаваныя традыцыі бальшавізму ў вашых шэрагах, выхаваньне самаахвярнай адданасьці пралетарскай справе і глыбокай ідэйнасьці барацьбы супроць беспрынцыпнасьці і падзелу, нашчадная крытыка недахватаў і памылак кожнай арганізацыі саюзу, кожнага калектыву і кожнага камсамольца. Астрыём дружнай самакрытыкі, паслядоўным правядзеньнем унутрысаюзнай дэмакратыі ўзьнімайце вышэй творчую актыўнасьць многіх тысяч юнакоў і дзяўчын на дапамогу партыі і пралетарскай дзяржаве.

Таварышы! Пад кіраўніцтвам партыі наперад да новых перамог і дасягненьняў. Будзьце на варце супроць клясавага ворага і яго вылазак (антысэмітызм, нацыяналшавінізм і г. д.). Будзьце заўсёды ў першых на ўсіх франтах будаўніцтва гаспадаркі, культуры і быту, у справе арганізацыі мас. Трымайцеся і ў будучыне цьвёрдай выпрабаванай палітыкі нашай партыі. Захоўвайце непарушнасьць ленінскіх прынцыпаў. Шырэй дарогу пралетарскай, бядняцкай, серадняцкай і батрацкай моладзі.

Няхай жыве ленінізм!

Няхай жыве пралетарская рэвалюцыя ва ўсім сьвеце!

80-тысячнаму рэзэрву нашай партыі, Ленінскаму Камсамолу Беларусі—камуністычнае прывітаньне.

ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ КАМУНІСТЫЧНАЕ ПАРТЫІ БАЛЬШАВІКОЎ БЕЛАРУСІ.

4-ая сэсія ЦВК СССР.

Рэвалюцыйны наступ савецкае ўлады на адсталасьць

—ТАКОЮ ЗЬЯЎЛЯЕЦЦА СУТНАСЬЦЬ ЗАКОНАПРАЭКТУ СНК АБ ПАВЯЛІЧЭНЬНІ ЎРАДЖАЙНАСЬЦІ НА 30-35 ПРОЦ.

Спрэчкі аб дакладзе тав. Якаўлева.

МАСКВА, 13 XII. На ранішнім пасяджэньні сэсіі ЦВК СССР 13 сьнежня адбываліся спрэчкі аб дакладах Якаўлева і Кубяка. Нарком земляробства УССР т. ШЛІХТЭР зазначае, што пастаўленае СНК заданьне ўзьняць ураджайнасьць на 35 проц. зьяўляецца сапраўды адважным і рэвалюцыйным. Але гэтае заданьне ня ёсьць толькі тэарэтычнае імкненьне. Заданьне зусім дзелавое і можа быць выканана. Мы павінны быць вельмі асьцярожнымі ў ацэнцы ролі кожнага з фактараў уздыму ўраджайнасьці. Было-б неасьцярожным ураджайнасьць вопытных станцый і культурных гаспадарак-адзінак проста, бяз значных папраў, пераносіць на масу радавых індывідуальных гаспадарак. Вельмі актуальным зьяўляецца пытаньне—устанавіць, якія культуры належыць лічыць асноўнымі і для якіх абавязкова трэба павысіць ураджайнасьць на 30-35 проц. Як відаць, гэтае пытаньне павінна вырашацца ў адпаведнасьці з асаблівасьцямі кожнага раёну. Ухваляючы закон аб уздыме ўраджайнасьці на 30-35 пр., мы не павінны абмяжоўвацца пераглядам пяцігадовага пэрспэктыўнага пляну толькі ў адносінах сельскае гаспадаркі. Пытаньне аб сельскай гаспадарцы непарыўна зьвязана з усімі напрамкамі народна-гаспадарчае дзейнасьці, і, затым, нам прыдзецца перагледзець пяцігадовы плян у адносінах усяе народнае гаспадаркі.

МУРАЛАЎ (нарком земляробства РСФСР) кажа, што праблему ўраджайнасьці трэба разглядаць у злучэньні з агульнай праблемай павялічэньня прадукцыйнасьці сельскае гаспадаркі ва ўсіх яе галінах, а таксама ў злучэньні з праблемаю разьвіцьця ўсяе народнае гаспадаркі. Побач з праблемаю ўраджайнасьці павінна разглядацца ўся сыстэма мерапрыемстваў па інтэнсыфікацыі сельскае гаспадаркі. Інтэнсыфікацыя сельскае гаспадаркі павінна быць нашай генэральнай лініяй. Каля гэтае задачы павінны групавацца ўсе нашыя мерапрыемствы. Пры такой арганізацыі мы забясьпечым сабе тэмп павялічэньня ўраджайнасьці, які ня толькі дасягне ўзроўню, устаноўленага СНК, але і перавысіць яго.

На вячэрнім пасяджэньні 13-га сьнежня цягнуліся далей спрэчкі аб дакладзе Якаўлева.

Прафэсар Вавілаў вітае ад імя савецкае агранаміі праэкт закону аб павялічэньні ўраджайнасьці. Пастанова ЦВК аб павялічэньні ўраджайнасьці, кажа Вавілаў,—будзе зьяўляцца гістарычнаю, а ажыцьцяўленьне гэтае пастановы перайначыць нашую вёску.

АГАМАЛЫ ОГЛЫ (ЗСФР) ацэньвае праэкт закону аб павышэньні ўраджайнасьці, як рэвалюцыйны наступ савецкае ўлады на адсталасьць. Для нацыянальных рэспублік і абласьцёў адсталых у культурных адносінах павялічэньне ўраджайнасьці зьвязана перш усяго з ажыцьцяўленьнем мерапрыемстваў дзеля ўзьняцьця культурнага ўзроўню.

Тав. ПРЫШЧЭПАЎ (БССР) кажа аб патрэбе прыблізіць да нашага сялянства савецкія дасьледчыя ўстановы, якія да гэтага часу яшчэ стаяць далёка ад шырокіх народных мас. Неабходна распачаць выпуск у шырокіх разьмерах папулярнае літаратуры па асноўных пытаньнях сельскае гаспадаркі для бядняцкіх і серадняцкіх гаспадарак. Гэта вельмі вялікая задача і шкадаваць сродкаў на яе ня прыходзіцца. Надзвычайна вялікую ролю тут грае таксама пытаньне аб угнаеньнях, якое, на думку Прышчэпава, у законе не вызначана таксама не даволі выразна.

ГУСАРАЎ (Ленінград) зазначае, што трэба зьвярнуць большую ўвагу на арганізацыю савецкіх гаспадарак. Савецкія гаспадаркі павінны быць сапраўднымі паказальнымі гаспадаркамі, на працы якіх маглі-б вучыцца шырокія масы сялянства.

У тым-жа духу выказваліся яшчэ некаторыя прамоўцы.

* * *

Сэсія пастанавіла канец спрэчак па дакладах аб ураджайнасьці перанесьці на вечар 14-га сьнежня. Уся раніца 14-га сьнежня будзе прысьвечана працы камісій. Адначасна пленум сэсіі абірае камісію пад старшынствам Калініна для расправацоўкі папраў і заўваг да праэкту закону аб ураджайнасьці. У склад камісіі ўваходзіць 45 членаў ЦВК.

Даклад Літвінова ўдарыў у хворае месца імпэрыялізму.

Савецкія прапановы знойдуць самы глыбокі водгук у сэрцы сусьветнага пралетарыяту.

Маска з імпэрыялістаў сарвана.

ПАРЫЖ, 13-XII. Даклад Літвінава зьмешчан у даволі шырокім пераказе большасьцю газэт. Ліст т. Літвінава да Ляўдона зьмешчан вялікімі вытрымкамі ў лева буржуазнай «Волёнтэ», у сацыялістычнай «Суар» і поўнасьцю ў органе камуністычнае партыі «Юманітэ».

Адначасна «Юманітэ» зьмяшчае артыкул Марсэля Кашэна, які піша: «Імпэрыялістычныя ўрады не пажадаюць слухаць прапаноў СССР, якія, аднак, знойдуць глыбокі водгук у сэрцы рабочых усяго сьвету. Гэта непакоіць ворагаў Кастрычнікавае рэвалюцыі, бо зрывае няшчырую маску пацыфізму з імпэрыялістаў і іх дапаможнікаў—сацыял-дэмакратаў».

* * *

ПАРЫЖ, 13-12. «Эко дэ Пары», „Матэн“, і «Пці Парызьен» пішуць, што саюзьнікі пойдуць на спатканьне нямецкаму жаданьню хутчэй склікаць падрыхтоўчую камісію. У сувязі з гэтым «Матэн» кажа, што побач з Нямеччынаю стаіць СССР, які абвінавачвае капіталістычныя дзяржавы ў нежаданьні разброіцца. „Апошняя нота Літвінава,—заяўляе газэта,—зьяўляецца цікавым помнікам такое прапаганды. Калі марскія дзяржавы ня прыдуць да згоды, а Злучаныя Штаты ня выявяць да 4-га сакавіка свайго погляду, дык падрыхтоўчую камісію давядзецца адкласьці. Гэта здолее выкарыстаць Нямеччына. Значыць, для далейшага абмеркаваньня праблемы разброеньня патрэбны прыяцельскія перамовы з Нямеччынаю“.

«Пці Парызьен» зазначае, што незалежна ад лісту Літвінава да Ляўдона пытаньне аб разброеньні зьяўляецца ў апошнія два дні тэмаю жвавага абмену думкамі.

АНГЛІЯ І ЗАРАЗ САРВЕ СПРАВУ РАЗБРОЕНЬНЯ.

БЭРЛІН, 13-XII. Уплывовы правінцыяльны орган народнае партыі «Кельнішэ Цэйтунг», абмяркоўваючы ліст т. Літвінава да старшыні падрыхтоўчае камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні Лаўдона, піша: „Прапанова Літвінава дае магчымасьць вывесьці перамовы аб разброеньні з тупіка, у які яны трапілі. Аднак, папярэднюю ўмовою ўхвалы савецкае прапановы зьяўляецца адмова ад палітыкі абкружэньня СССР. З тае прычыны, што Англія на згодзіцца на гэта, дык прапанова Літвінава наўрад ці дасьць практычныя вынікі“.

„Адказнасьць ляжа на кансэрватараў“.

ЛЁНДАН, 13-XII. Абмяркоўваючы ў перадавіцы даклад Літвінава, «Дэйлі Геральд» піша, што Літвінаў у сваёй прамове меў на мэце аднаўленьне зносін з Англіяй, і што адказнасьць за адмову зрабіць які-небудзь крок, каб зьмяніць сучаснае становішча, ускладаецца на ангельскі ўрад. Газэта надкрэсьлівае цяжкія вынікі разрыву для ангельскага гандлю і заяўляе: «З кожным месяцам будзе ўсё цяжэй вярнуць страчаныя пазіцыі. Прамова Літвінава, калі толькі ў габінэце засталася хоць кропля здаровага розуму, дае магчымасьць спаганяць страчанае».

ЗЛОСНЫЯ ВЫПАДЫ „ТАН“а“.

ПАРЫЖ, 12-XII. „Тан“ падрабязна зьмяшчае даклад Літвінава. Газэта прысьвечвае дакладу і лісту Літвінава да Лаўдона перадавіцу пад загалоўкам «замежная палітыка саветаў».

Адказваючы на заяву Літвінава аб адсутнасьці перашкод да захаваньня прыяцельскіх франка-савецкіх дачыненьняў, а, значыць, і да таго, каб Францыя не была зацікаўлена ў узброеньнях суседзяў, «Тан» заяўляе: «Францыя ня можа на цікавіцца лёсам прыяцельскіх і саюзных з ёю дзяржаў, для якіх СССР зьяўляецца непасрэднаю небясьпекаю. У гэтых варунках абвацаныя Літвінава распусьціць Чырвоную армію ў выпадку ўхвалы падрыхтоўчай камісіяй савецкага пляну аб разброеньні зьяўляецца толькі дэмагогіяй. Масква нічога да гэтага часу не зрабіла і наўрад ці зробіць што-небудзь, пакуль СССР застаецца пагражаючым агнём «сусьветнай рэвалюцыі».

Пэрсідзкая прэса аб прамове Літвінава.

ТЭГЕРАН, 13-XII. [illegible] «Туфан» [illegible] агульны свой. [illegible]

У Саюзе ССР.

Новы паўнамоцны прадстаўнік СССР у Літве.

МАСКВА, 13-12. [illegible]

ПРАЛЕТАРЫЯТ СІБІРУ ПАДТРЫМАЎ ПАЧЫН „КАТУШКІ“.

СМАЛЕНСК, 13-XII. [illegible] Сібіру прыслалі рабочым фабрыкі «Катушка» і Ярцаўскае фабрыкі тэлеграму, у якой заяўляюць, што, даведаўшыся пра мітынг-пераклічку, яны таксама хочуць як мага лепш правесьці перавыбары саветаў і дапамагчы бедната. [illegible] прапануе іркуцкім рабочым узяць удзел у спаборніцтве. Мы ўпэўнены, што справа, распачатая рабочымі „Катушкі“ і Ярцаўскае фабрыкі, будзе падтрымана ўсімі рабочымі Сібіру».

ЗВЫШ 48 МЛН. РУБЛЁЎ КРЭДЫТУ КАЛГАСАМ

МАСКВА, 13-XII. Гэтымі днямі адбылося пасяджэньне прэзыдыуму Усесаюзнага савету калектыўных гаспадарак для разьмеркаваньня крэдытаў калгасам у 1928-29 г. З заслуханых на пасяджэньні паведамленьняў выявілася, што на 1 студзеня 1929 году ў СССР ёсьць 45475 калгасаў з агульным засеўным абшарам у 3832 тысячы гэктараў. У 1928-29 г. калгасам СССР будзе выдадзена 48100000 рублёў с.-г. крэдыту. З гэтае сумы прэзыдыум усесаюзнага савету ўхваліў выдаць калгасам РСФСР 29280000 руб., Украіне—13 міліёнаў і Беларусі—2 міліёны рублёў.

Адданы СССР да канца.

МАСКВА, 13-12. Выканком саюзу таварыстваў Чырвонага Крыжу і Чырвонага Паўмесяцу атрымаў весткі, што памёршы гэтымі днямі ў Нью-Ёрку вядомы амэрыканскі журналіст Пакстон Гіббэн у тастамэнце просіць пасьля крэмацыі перавезьці вурну з яго прахам у СССР.

Пакстон Гіббэн—верны прыяцель Савецкага Саюзу. Ён быў адным з ініцыятараў амэрыканскае дапамогі ў часе голаду ў СССР у 1921 г. У апошні час ён працаваў сэкратаром прадстаўніцтва саюзу таварыстваў Чырвонага Крыжу і Чырвонага Паўмесяцу ў Злучаных Штатах.

Ход выплаты с.-г. падатку.

МАСКВА. 13.-12. Водлуг даных Наркамфіну СССР, за кастрычнік па ўсім Саюзе выплачана 69,8 міліёнаў рублёў адзінага сельска-гаспадарчага падатку; гэта на 9,3 міліёнаў больш, чымся ў папярэднім месяцы і на 30 з палавою міліёнаў больш проці кастрычніка леташняга году.

Заснаваньне культурнае ўправы пры Цэнтрасаюзе.

МАСКВА. Праўленьне Цэнтрасаюзу ўхваліла аб'яднаць усю культурна-асьветную, выдавецкую і бытавую працу спажывецкае каапэрацыі ў новазаснаванай культурнай управе Цэнтрасаюзу. Старшынёю культурнае ўправы зьяўляецца Г. Е. Зіноўеў.

ЗАГІНУЛА ЭКСПЭД. «СОВКИНО»

РАСТОЎ-ДОН, 13-XII. З Грознага паведамляюць, што чачэнцы перадаюць пра загібель у горах Галанчоўскае акругі экспэдыцыі «Совкино». З горнае сьцежкі ў прорву сарваліся кіноапаратар, яго памоцнік і некалькі чалавек, якія былі з імі.

ТЭРОР АЗЬВЯРЭЛАГА КУЛАЦТВА

УФА. 13-XII. Забіт кулакамі намесьнік пракурора Стэрлітамацкага кантону Галіеў. Забойства здарылася 10-га сьнежня ў вёсцы Сталібашава, дзе быў назначан суд над кулакамі Тукаевымі. Бедната патрабуе расстраляць забойцаў.

НА СЭСІІ ЛІГІ НАЦЫЙ.

Лёкарнскія ілюзіі памёрлі.

ЗАЦЯЖНЫЯ ПЕРАМОВЫ Ў ЛУГАНО НЕ ДАЛІ ЯШЧЭ ВЫНІКАЎ.—РАСЧАРАВАНЬНЕ Ў НЯМЕЧЧЫНЕ.

ЛУГАНО, 13-XII. [illegible]

СПАТКАНЬНЕ 3-х МІНІСТРАЎ.

ЛУГАНО, 13-XII. [illegible]

ПЫТАНЬНЕ АБ РАЗБРОЕНЬНІ ЗАЦІРАЕЦЦА

ЛУГАНО, 14-XII. Лігі Нацый агаласіў ліст Літвінава да Лаўдона і паведаміла, што з адпаведнасьці з жаданьнем Літвінава ліст будзе даведзен да ведама сяброў падрыхтоўчае камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні. На запытаньне ангельскіх журналістаў Чэмбэрлен заявіў, што часу склікаць згоды наконт часу скліку і праграмы працы 6-е сэсіі падрыхтоўчае камісіі яшчэ не дасягнута.

Вялікае беспрацоўе ў Нямеччыне

САМАЗАБОЙСТВЫ НА ГРУНЦЕ ГОЛАДУ.—РЫХТУЕЦЦА ДЭМАНСТРАЦЫЯ БЕСПРАЦОЎНЫХ У БУРЖУАЗНЫХ КВАРТАЛАХ.

БЭРЛІН, 12-XII. Лік зарэгістраваных беспрацоўных у Нямеччыне павялічыўся за другую палову лістапада з 850.000 да 1.300.000 чалавек, г. зн. на 70 проц. проці лістапада леташняга году. Чакаюць далейшага павялічэньня беспрацоўя, бо надыходзяць значныя звальненьні ў мэталюргічнай і будаўнічай прамысловасьці.

На канфэрэнцыі беспрацоўных з удзелам 180-ці дэлегатаў, якая адбывалася ў Бэрліне, выявіўся жудасны малюнак беднасьці: беспрацоўныя мужчыны пасьля 35-цігадовага ўзросту і служачыя пасьля 30-цігадоў у большасьці выпадкаў наогул ня могуць знайсьці працы. Большая частка самазабойстваў за апошнія гады здарылася на грунце голаду. Асабліва цяжкае становішча беспрацоўных у правінцыі, дзе ім даводзіцца хадзіць пешкі 15-20 кілёмэтраў за штодзённаю дапамогаю ў 13 марак. Канфэрэнцыя ўхваліла ўзяць справу ўпарадкаваньня беспрацоўных у свае рукі і заснаваць камітэты беспрацоўных. Ухвалена наладзіць перад калядамі дэманстрацыю беспрацоўных у буржуазных кварталах Бэрліну пад лёзунгам «працы і хлеба».

ГВАЛТ НАД КАМПАРТЫЯЙ ГАМБУРСКАЕ ЎПРАВЫ.

БЭРЛІН, 13-XII. На ўчарайшым пасяджэньні гамбурскага вобласнага парляманту адбылася бурная сцэна, якая скончылася гвалтоўным выводам членаў камуністычнае фракцыі з залі пасяджэньня. Прычынаю да гэтае сцэны паслужылі ўчынкі сацыял-дэмакратычнага старшыні, які адмовіўся даць слова дэпутатам-камуністам. Гэта выклікала пратэсты з боку камуністычнае фракцыі, але старшыня не дазволіў спрэчак і выключыў з пасяджэньня аднаго з дэпутатаў-камуністаў. Выключаны адмовіўся, аднак, выйсьці з залі; для вываду яго з залі была выклікана паліцыя. Уся камуністычная фракцыя сабралася навакол выключанага, і тады ў залі пасяджэньня зьявіўся пад камандаю лейтэнанта паліцэйскі атрад, які гвалтам вывёў з залі ўсіх дэпутатаў-камуністаў; паліцэйскія махалі пры гэтым гумовымі кіямі. Усе члены кампфракцыі выключаны з „Грамадзянскае рады“ на 4 тыдні.

ТАЙНЫЯ ПУНКТЫ Ў ПОЛЬСКА-ВЭНГЕРСКІМ УГАВОРЫ.

ДВУСЭНСНАЯ ЗАЯВА ВЭНГЕРСКАГА МІНІСТРА.

ВЕНА, 13 XII. Водлуг паведамленьняў з Будапэшту, вэнгерскі міністр замежных спраў Валько заявіў у парляманцкай камісіі па замежных справах, што «хоць падпісаны гэтымі днямі польска-вэнгерскі ўгавор толькі фармальна зьяўляецца ўгаворам аб арбітражы і прымірэнчым разборы, але яго значэньне выходзіць за гэтыя рамкі, бо грунтуецца на шматвяковай дружбе абодвых краёў».

8 усесаюзны зьезд прафсаюзаў

Прафсаюзы СССР заўсёды ў першых шэрагах барацьбітоў там, дзе рука капіталістага націскае на рабочую клясу.

Справаздачны даклад т. Томскага*).

[illegible] дэмакратыі—[illegible] дакладзе Томскі,—мы [illegible] посьпехаў. Але гэтыя [illegible] задавальняючыя. Трэба [illegible] цягнуць да шырокае [illegible] рабочых. Другая [illegible] для найбольшага раз[illegible] саюзнае дэмакратыі [illegible] Галасаваньню праз [illegible] сьці канец. Толькі [illegible] абмежаваная выба[illegible] тыю шырокае дэ[illegible]

[illegible] пытаньні аб выт[illegible] аб кантрольных ка[illegible] чае, што праца выт[illegible] апошні час палепшы[illegible] лася ня шмат. Усё [illegible] наў. Вытворчыя на[illegible] льні рэдка і знач[illegible] рцаў усё яшчэ не [illegible] зунее задач вытвор[illegible] ным посьпехам ус[illegible] чую, эканамічную і [illegible] ць—гаворыць далей Томскі—зьяўляюцца часовыя кантрольныя камісіі на прадпрыёмствах.

Належыць зьвярнуць таксама ўвагу на яшчэ адно адмоўнае зьявішча—упадак працоўнае дысцыпліны. Барацьба за прадукцыйнасьць працы барацьба за працоўную дысцыпліну павінна стаць самаю асноўнаю задачаю тарыфна-эканамічнае палітыкі прафсаюзаў на бліжэйшы пэрыяд часу.

Пераходзячы далей да пытаньняў культурнае працы, Томскі адзначае, што гэтая галіна зьяўляецца найбольш цяжкім і найбольш важным фронтам прафсаюзнае працы. Ня дзіва, што на гэтым фронце шмат недахопаў. Асабліва падрабязна Томскі спыняецца на недахопах клюбнае працы. Трэба проста сказаць,—кажа Томскі,—што клюбная праца ў нас пастаўлена нездавальняюча. У клюбную працу прасочваецца халтура, бязьдзейнасьць, беспрынцыповасьць. З гэтым трэба бязьлітасна змагацца. Адной з форм культурна-асьветнае працы прафсаюзаў зьяўляецца фізкультура. Адлучаць фізкультуру ад усяе культурна-асьветнае працы прафсаюзаў нельга. Вось чаму зьяўляецца зусім [illegible] шкодная ідэя арганізацыі [illegible]ных фізкультурных [illegible] высоўваецца камсамо[illegible]

Закранаючы далей [illegible] сьмадачыненьнях пр[illegible] молу, Томскі заяў[illegible] мол аддзяляць ад [illegible] ваць унутры рабоч[illegible] як нейкую прывіле[illegible] тарэсы моладзі не з[illegible] зьвеньнях прафсаюз[illegible] нічаюць камсамольц[illegible] кі камандаваць, [illegible] працаваць.

Далей Томскі пер[illegible] няў міжнароднае п[illegible] Уся палітыка праф[illegible] равана за справядл[illegible] аб'яднаньня сусьвет[illegible] ў яго барацьбе про[illegible] ды, дзе рука капіта[illegible] чага,—заявіў пад [illegible] зьезду Томскі,—пра[illegible] шымі прыходзілі на [illegible] абяздоленаму.

*) Канец, пачатак гл. ў № 287.

Спрэчкі аб справаздачы УЦСПС.

ПРАЦЫ І АСЬВЕТА РАБОЧАЕ МОЛАДЗІ.

Прамова прадстаўніка ЦК УсеЛКСМ Жданава

МАСКВА, 14-XII. На 8-м усесаюзным зьезьдзе прафсаюзаў на ранішнім пасяджэньні 13-га сьнежня адбываліся спрэчкі аб дакладах Томскага і Дагадава. Пачалося з спрэчак між УЦСПС і ЦК УсеЛКСМ аб разгалосьсях па пытаньнях працы і асьветы рабочае моладзі.

Становая праца УЦСПС у адносінах абароны працы рабочае моладзі,—зазначыў т. Жданаў,—зводзіцца да дзьвюх пастаноў: першае—аб ліквідацыі дармовага вучнёўства; гэтая пастанова правільная і мэтазгодная; другое,—аб падцягваньні ўзроўню заработку падлеткаў да ўзроўню заработку дарослых рабочых адпаведнае кваліфікацыі; яна пакуль-што ў жыцьцё не праводзіцца. Куды больш значнаю зьяўляецца адмоўная праца УЦСПС у адносінах абароны працы моладзі. Перш за ўсё, броня падлеткаў за апошні час зьменшана на 70 тысяч чалавек. Далей трэба адзначыць вялікі рост беспрацоўя сярод падлеткаў і высокі процант хворых сярод рабочае моладзі. УЦСПС прышоў на зьезд з прапановаю рыхтаваць праз школы фабзавучу толькі высокакваліфікаваных і кваліфікаваных рабочых, а рабочых масавых прафэсій мяркуецца рыхтаваць праз індывідуальнае і брыгаднае вучнёўства. Такі крок, на думку ЦК УсеЛКСМ, азначае фактычную ліквідацыю школ фабзавучу. Высоўваючы некалькі канкрэтных патрабаваньняў, накіраваных да палепшаньня ўмоў працы рабочае моладзі, Жданаў прапануе прафсаюзам аддаць больш увагі абслугоўваньню рабочае моладзі.

КУЛЬТУРНА-БЫТАВЫЯ ПЫТАНЬНІ.

На культурна-бытавых пытаньнях дэлегаты спыняюцца з выключнаю ўвагаю.

Аб цяжкіх кватэрных умовах у горнай і тэкстыльнай прамысловасьці кажуць ІВАНОЎ (ЦК саюзу гарнякоў) і БАРЫСАВА (работніца-тэкстыльшчыца). Аб адсутнасьці культурнае працы сярод рабочых, асабліва сярод рабочых на сяле, гаворыць т. СЬЦЯПАНАВА (батрачка з Ніжэйшага Паваложжа).

КРАТОВА (сельская настаўніца), СЕЛЯЗЬНЁВА (Харкаў) і шмат іншых дэлегатаў зазначаюць, што ў апошні час актыўнасьць рабочых і іх удзел у працы прафарганізацый значна павысілася.

На вячэрнім пасяджэньні 13 сьнежня ўсесаюзнага зьезду прафсаюзаў выступіла КРУПСКАЯ. У сваёй прамове Крупская ахарактарызавала асноўныя задачы прафсаюзаў у галіне нарасьветы.

Выступіўшы ў спрэчках т. КОСАРАЎ (ЦК УсеЛКСМ) абмаляваў сутнасьць спрэчкі між прафсаюзамі і камсамолам па пытаньнях удзелу моладзі ў вытворчасьці. Аб працы моладзі на прадпрыёмствах гаварыла таксама і т. ВЕДЗЯНЕЕВА (Ленінград).

Выступіўшы ў канцы пасяджэньня прадстаўнік МОПР'у ПЯСТКОЎСКІ зьвярнуўся да зьезду з заклікам паставіць перад прафсаюзнымі арганізацыямі задачу — шырэй разгарнуць Мопр'аўскую працу сярод сялянства.

ПАХОД БАСТУЮЧЫХ ГАРНЯКОЎ У БУДАПЭШТ.

НЯЧУВАНАЯ ЭКСПЛЁАТАЦЫЯ НА КАПАЛЬНЯХ БЭЛЬГ. КАНЦЭСІІ

ВЕНА, 13-XII. Як паведамляюць з Будапэшту, баstуючыя ўжо 3-ці тыдзень 2.000 вэнгерскіх гарнякоў камяна-вугольных капальняў Талішэрэшвара (належаць бэльгійскаму капіталу), наладзілі паход у Будапэшт на дэманстрацыю пратэсту.

Гарнякі вышлі ў паход тры дні назад. Наперадзе ішлі жанчыны і дзеці з плякатамі, на якіх напісана просьба да ўраду абараніць іх ад эксплёатацыі бэльгійскіх капіталістаў. Працэсія мела накіравацца да будынку міністэрства сацыяльнае забясьпекі, аднак, дэманстранты былі затрыманы ля гораду паліцыяй, якая прапусьціла толькі рэфармісцкую дэлегацыю з 14-ці чалавек перадаць міністру сацыяльнае забясьпекі патрабаваньні гарнякоў.

Гарнякі, між іншым патрабуюць павялічыць заработак да ўзроўню заработку ў іншых камяна-вугольных капальнях. Міністр абяцаў пасрэдніцтва ўраду пры ўмове, калі рабочыя спыняць забастоўку.

Новы старшыня аўстрыйскага парляманту.

ВЕНА, 13-XII. Аўстрыйскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: «У сувязку з абраньнем ранейшага старшыні парляманту Міклас аўстрыйскім прэзыдэнтам, парлямант абраў новага старшыню—сябра хрысьціянска-сацыяльнае партыі прафэсара Альфрэда Гутнера.

Высокастаўлены падробшчык.

ПАРЫЖ. Судовай уладзе паладзены скаргі на ранейшага міністра фінансаў, сэнатара Клотца і некаторых выдатных прамыслоўцаў з абвінавачаньнем іх у выдачы чэкаў з падробленым подпісам.

Судовая ўлада зьвярнулася ў сэнат з просьбаю дазволіць узьняць судовую справу проці Клотца. Клотц адмовіўся ад паўнамоцтваў сэнатара.

Пастанова Бюро ЦК і прэзыдыуму ЦКК КП(б)Б

АБ АНТЫСЭМІЦКІХ ВЫСТУПЛЕНЬНЯХ НА ЗАВОДЗЕ „ОКТЯБРЬ".

1. Абураючыя антысэміцкія выступленьні, якія мелі месца на заводзе „Октябрь", а таксама і ў іншых мясцох на Беларусі зьяўляюцца контр-рэвалюцыйнымі справамі, зьяўляюцца выступленьнем клясавага ворага, які імкнецца антысэмітызм і кожны шавінізм выкарыстаць, каб унесьці розьнь у шэрагі рабочае клясы ў барацьбе проці дыктатуры пралетарыяту. Спрыяючая глеба для антысэмітызму і распальваньня нацыянальнае варожасьці сярод адсталых гушчаў працоўных ствараецца ў выніку нездавальняючай прафсаюзнай, культурна-масавай, партыйнай і камсамольскай працы, у выніку слабога інтэрнацыянальнага выхаваньня працоўных мас.

2 Бабруйскі акругком не падыйшоў так да гэтага пытаньня, не надаў яму належнага значэньня, несвоечасова пачаў асьвятляць справу на «Октябре» ў мясцовай газэце, паслаў на завод камісію, не даўшы ёй належных указаньняў, у выніку чаго камісія акругкому вызнала пытаньне, і шмат рабочых і нават сяброў партыі і камсамолу лічылі, што справа занадта раздуваецца.

3. Сьвіслацкі райком партыі, апроч таго, што нездавальняюча наогул кіраваў працаю партыйнай і камсамольскай ячэек на заводзе, неактыўна, бытана глядзеў на апошнія падзеі на заводзе, а партканфэрэнцыя, якая адбылася ў гэты час, зусім не абмяркоўвала антысэміцкіх выступленьняў на заводзе, не зважаючы на тое, што ад акругкому на канфэрэнцыі прысутнічаў тав. Бамці, старшыня камісіі акругкому, пасланы на «Октябрь» для расьсьледаваньня антысэміцкіх выступленьняў.

4 Фабрычна-заводзкі камітэт і бюро партыйнай і камсамольскай ячэек заводу працавалі адарвана ад рабочых, сяброў партыі і камсамольцаў. Гэтым тлумачыцца, што на зьдзек, які чыніўся некалькі месяцаў над работніцаю Баршай, ні фабрычна-заводзкі камітэт, ні бюро ячэек не звярочвалі ўвагі.

5. Адзначаецца станоўчая роля сэкратара партыйнае ячэйкі тав. Тышкевіча ў выкрыцьці зьдзекаў над Баршай; ён правільна характарызаваў на бюро ячэйкі і ў газэце „Рабочий" гэты зьдзек.

6. З цэнтральных газэт «Савецкая Беларусь» не зьвярнула ўвагі на палітычнае значэньне справы на «Октябре», адказаўшы ў «паштовай скрынцы» газэты, што карэспандэнцыя ад карэспандэнта аб вылазцы клясавага ворага на „Октябре"—спазьнілася.

7. З акруговых газэт «Заря Запада» дапусьціла грубую палітычную памылку, пераслаўшы ўсе карэспандэнцыі аб заводзе «Октябрь» у «Рабочий», не зьмяшчаючы ў сваёй газэце.

Бюро ЦК і прэзыдыум ЦКК пастанаўляюць:

1. Абвясьціць вымову бюро Бабруйскага АК за няправільнае кіраўніцтва расьсьледаваньнем і гэтым самым за зьняважаньне вельмі важнае палітычнае справы.

2. Абвясьціць вымову фракцыі Бабруйскага акруговага савету прафсаюзаў і ЦП саюзу хэмікаў за вельмі нездавальняючую пастаноўку прафсаюзнай, масавай культурна-асьветнай працы і нездавальняючае кіраваньне фабрычна-заводзкім камітэтам заводу «Октябрь».

3. Тав. Бамці абвясьціць вымову за замазваньне пытаньня пры расьсьледаваньні і за невысьвятленьне гэтай справы на «Октябре» на Сьвіслацкай партыйнай канфэрэнцыі.

4. Зацьвердзіць пастанову Бабруйскага АК аб зьняцьці з працы сэкратара Сьвіслацкага райкому і пераабраньні райкому.

5. Лічыць правільнаю пастанову прафсаюзных органаў аб роспуску фабрычна-заводзкага камітэту заводу «Октябрь» і пераабраньні заводзкага камітэту.

6. Праверыць сяброў партыйнай і камсамольскай ячэек на заводзе «Октябрь» з пункту погляду палітычнай вытрыманасьці і падрыхтаванасьці, а таксама з пункту погляду інтэрнацыянальнага выхаваньня.

7. Абвясьціць вымову рэдактару газэты «Заря Запада» за бюракратычны падыход пры асьвятленьні ў газэце падзей на заводзе „Октябрь".

8. Зрабіць заўвагу рэдактару „Савецкае Беларусі" за недавучот палітычнага значэньня справы на «Октябре».

9. Запрапанаваць Бабруйскаму АК прымацаваць на паўтара месяцы да заводу інструктара АК для абсьледаваньня і пастаноўкі партыйнай, камсамольскай і культурна-масавай працы на заводзе.

10. Прыняць да ведама паведамленьне судовых органаў, што над асобамі, арыштаванымі па справе на „Октябре", тэрмінова наладжваецца судовы працэс.

11. Бюро ЦК і прэзыдыум ЦКК, разглядаючы гэтую справу не адмежавана ад шэрагу іншых антысэміцкіх выступленьняў у розных мясцох Беларусі, ставіць перад КП(б)Б на вырашэньне задачу:

а) узмацніць інтэрнацыянальнае выхаваньне працоўных мас, растлумачыць клясавую сутнасьць як антысэмітызму, так і іншых форм распальваньня нацыянальнай варажасьці, як спробы капіталістычных элемэнтаў расколоць адзінства рабочае клясы. Неабходна дамагчыся адпаведнага рэагаваньня з боку кожнага партыйца, камсамольца, рабочага-актывіста на кожную праяву антысэмітызму;

б) ужыць рэпрэсыўныя захады ў адносінах да антысэмітаў, якія праводзяць адкрытую антысэміцкую агітацыю;

в) неабходна зьвярнуць узмоцненую ўвагу на барацьбу з антысэмітызмам у школе як праз узмацненьне інтэрнацыянальнага выхаваньня, так і праз выдаленьне з школы выкладчыкаў-антысэмітаў;

г) асаблівую ўвагу неабходна зьвярнуць на прадпрыемствы, якія знаходзяцца па-за вялікімі гарадамі. Акруговыя камітэты партыі павінны тэрмінова праверыць пастаноўку на гэтых прадпрыемствах масавай працы з мэтаю яе пашырэньня, а таксама ўзмацніць кіруючыя партыйныя і прафсаюзныя арганізацыі на гэтых прадпрыемствах.

12. Фракцыя ЦСПСБ павінна ўзмацніць прафсаюзную культурна-масавую працу на фабрычна-заводзкіх прадпрыемствах.

20-гадовы юбілей пісьменьніка Цішкі Гартнага

Кастрычнік забясьпечвае росквіт беларускай пралетарскай літаратуры.

Юбілей пісьменьніка Цішкі Гартнага мы сьвяткуем таму, што «першым словам аб пралетарыяце ў беларускай літаратуры, першым словам аб беларускай рабочай клясе, якая толькі нарадзілася, была паэзія Цішкі Гартнага».

Юбілей беларускіх пісьменьнікаў і беларускае мастацкае літаратуры ўпяршыню пачалі сьвяткаваць пры савецкай уладзе.

Беларуская мастацкая літаратура прайшла цяжкі, зьвілісты шлях. Яе не прызнавалі, зьневажалі, зьдзекаваліся над ёю [illegible] Беларусі. Толькі [illegible] на беларускую літаратуру. Толькі дыктатура пралетарыяту зрабіла яе вольнай і раўнапраўнай. Толькі савецкая ўлада зрабіла яе магутнай зброяй працоўных мас. [illegible] на сусьветную арэну барацьбы за сусьветную рэвалюцыю.

Цішка Гартны, як сын партыі, як сын працоўнай сям'і, разам з партыяй, разам з працоўнай сям'ёю ўпарта змагаўся за вызваленьне, прызнаньне і росквіт беларускай [illegible] літаратурна-грамадзкая дзейнасьць [illegible] была накіравана на буйны ўздым беларускай пісьменнасьці.

У апошнія часы Цішка Гартны зрабіў памылку—узяў пад абарону палітычна-шкадлівы артыкул Тодара Глыбоцкага ў тэатральнай дыскусіі. У сваіх артыкулах Тодар Глыбоцкі [illegible] нацыянал-дэмакратычныя настроі ў беларускую літаратуру.

Але, ня гледзячы на апошнюю памылку, будзем спадзявацца, што Цішка Гартны [illegible] партыі. Будзем спадзявацца, што і ў далейшым Цішка Гартны разам з партыяй будзе рашуча змагацца за [illegible] сацыялістычную будучыню Савецкае Беларусі.

Б. СТАСЕВІЧ.

Матывы літаратурнай творчасьці Гартнага

(К 20-годзьдзю яго літаратурнай чыннасьці).

Сёньня мы адзначаем дваццацігадовы юбілей літаратурнай творчасьці беларускага [illegible] Цішкі Гартнага (З. Жылуновіча). [illegible]

[illegible]

Я задушаў атрутнаю соп.

Не глядзеў і ня бачыў нічуць,
Што там ёсьць на двары за вакном:
Ці там ветры халодныя дзьмуць,
Ці зямелька спавіта цяплом.

Наўкола чатыры сьцяны,
А ва іх запляснеўшая столь,
У сябе захавалі яны
Усю крыўду, жаданьне і боль»

(«Песьні працы і змаганьня» Бэрлін 1922 г., стар. 63).

Гэтыя цяжкія ўмовы працы спрыялі рэвалюцыйным настроям рабочых і ў гэтых саматужных прадпрыемствах; рэвалюцыйны рух, які пачаўся ў буйных гарадох на фабрыках і заводах, дакочваўся і да правінцыі і да саматужных прадпрыемстваў, цягнуў за сабою рабочых, усяляў у іх веру ў лепшую будучыну, падштурхваў да змаганьня.

Цішка Гартны, згодна яго аўтабіяграфіі, яшчэ ў 1904 годзе ўступае ў сацыял-дэмакратычную партыю і прымае актыўны ўдзел у рэвалюцыйным руху. Цяжкія ўмовы працы не падцінаюць яго імкненьня да змаганьня, частка песьняў яго гучыць бадзёра, ён ня толькі сам змагаецца, але і заклікае другіх рабочых да змаганьня:

«Я рабочы гарбар
Рыцар працы цяжкой,
Я з зялезнай душой,
З сэрцам палкім, як жар.

Іскры ў вочах маіх,
А зялеза ў руках—
Скура гнецца ад іх
Ў адзін міг, у адзін мах...

. . . .

Не здавайся, гарбар,
Ты за працай сваёй
І за шчасьця прыход
Не заплюшчвай вачэй.

Песьню волі сьпявай
У дымку, ў духаце
І надзея твая
Няхай кветкай цьвіце».

(Цішка Гартны «Песьні гарбара»).

Адзначаючы работніцкія матывы ў творчасьці Цішкі Гартнага, што зьяўляецца шляхам наперад у разьвіцьці беларускай дарэвалюцыйнай літаратуры, мы павінны адзначыць, што гэтыя работніцкія матывы датычаць апісаньня настрояў паасобных рабочых-рамесьнікаў. Праф. Піотуховіч у сваім артыкуле «Пралетарская паэзія і лірыка Цішкі Гартнага», надрукаваным у зборніку «Цішка Гартны на дзень пятнаццацігадовага юбілею яго літаратурнай працы» (стар. 15) піша: „У яго (Ц. Гартнага) мы ня знойдзем, напрыклад, малюнкаў калектыўнай працы буйных прадпрыемстваў, ня сустрэнем абрысоўкі становішча арганізаванага пралетарыяту. Каханы герой Гартнага—адзінокі рамесьнік, пакутуючы ў сваёй майстэрні".

Гэтыя новыя матывы песень «працы і змаганьня» пачалі гучэць у беларускай літаратуры, пачалі набліжаць беларускую паэзію ад сялянскіх настрояў да работніцкіх, ад вёскі да гораду. Цішка Гартны ў пачатку сваёй літаратурнай дзейнасьці сам зьяўляецца яшчэ напоўселянінам, напоўрабочым; ён жыве яшчэ часта настроямі сялянства, у яго вершах адчуваюцца [illegible] Гартны пачаў у студзені 1909 году ў беларускай часопісі «Наша Ніва». Галоўную ўвагу гэтая часопісь удзяляла пытаньням нацыянальна-культурнага адраджэнцкага характару. Каля гэтай часопісі гуртавалася тагочасная беларуская інтэлігенцыя, яна высунула шэраг маладых таленавітых беларускіх пісьменьнікаў на чале з Янкай Купалам і Якубам Коласам. Адраджэнчыя ідэі захапілі і Цішку Гартнага; у сваім артыкуле «Беларускае пісьменства» (зборнік «Беларусь»—Менск 1924 г.) ён, гаворачы аб сабе, піша, што ў яго творах адзначаюцца матывы «замілаваньня» да краіны Беларусі і беларускага працоўнага народу, што на яго плечы гэтак сама, як на плечы „большасьці беларускіх пісьменьнікаў-нашаніўцаў», «гісторыя ўзлажыла цяжкую ношу—працу па адраджэньню сваёй прыгнечанай цёмнай краіны». Пытаньням замілаваньня сваёй краіны і адраджэньня Беларусі Цішка Гартны ахвяроўвае цэлы шэраг вершаў.

Кастрычнікавая рэвалюцыя застала Цішку Гартнага ў Ленінградзе, ён у гэты час працаваў у Беларускім Бежанскім Камітэце і знаходзіўся ў партыі «Беларускай Сацыялістычнай Грамады». У 1918 годзе Цішка Гартны ўступае ў партыю камуністаў-бальшавікоў і ў 1919 годзе становіцца старшынёй першага беларускага ўраду.

Літаратурная творчасьць Цішкі Гартнага ў пасьлякастрычнікаўскі перыяд прымае яўна вызначаны рэвалюцыйны характар; яго вершы поўны рэвалюцыйнага пафосу: ён адклікаецца на грамадзкія падзеі, грамадзкія сьвяты і г. д.; у матывах сваёй творчасьці ён падыходзіць да тэм чыста работніцкага парадку. Яго захапляе імпэт рэвалюцыі

„Да змаганьня,
Будаваньня
Скалыхнулась грамада.
Праметэем—
Велікасам.
І кранула
З громам, гулам
Нястрыманым
Вадаспадам
Падняласся
Наруновай агнявой.
— — — — —
Вочы угору
Гучней стукі".

(«Будаваньне»—Урачыстасьць 1928 году ст. 46).

Назад дарогі няма; мы шпаркім тэмпам імкнёмся да сьветлай сацыялістычнай будучыны; Кастрычнікавая рэвалюцыя дала такі імпэт, што ня можа быць прыпынку.

«Няма ў разгоне нам прыпынку і
быць ня можа.
Назад глядзець мы больш ня хочам,
Трухло мінулага ня звабіць вочы
— — — — — — — —
Уладар жыцьця—Ўсясьветная Камуна».

(«Па дарозе да будучыны».—Урачыстасьць 1928 г. ст. 21).

Цішка Гартны верыць у пабеду Кастрычнікавай рэвалюцыі, гэтая вера не пакідае яго ні на адзін міг нават у самыя цяжкія часы грамадзянскай барацьбы. [illegible]

(«Песьняру»—урачыстасьць 1928 г. стар. 16-17).

Для Цішкі Гартнага ў гэтую пару ўпартай грамадзкай барацьбы (верш пісаўся ў студзені 1921 г.) лепей было, каб такі пясьняр памёр, чым маўчаў у такую адказную пару.

Цішка Гартны пісаў ня толькі вершы, у яго ёсьць раманы («Сокі цаліны» у 2-х частках), драматычныя творы і шэраг апавяданьняў (зборнікі „Трэскі на хвалях", «Прысады»). У сваіх празаічных творах Цішка Гартны апісвае сучасную беларускую вёску; ён прабуе маляваць станоўчыя тыпы новых людзей—прадстаўнікоў рабочай клясы. Такім чынам, у асобе Цішкі Гартнага мы маем выдатнейшага беларускага пісьменьніка, які ўнёс у беларускую літаратуру новыя матывы творчасьці, пісьменьніка-рэвалюцыянэра, які ў сваіх творах адбіваў настроі лепшай пралетарскай часьці беларускай інтэлігенцыі, сам змагаўся і другіх заклікаў да змаганьня за Кастрычнікаўскую рэвалюцыю, за светлую сацыялістычную будучыну Савецкай Беларусі і ўсяго Савецкага Саюзу.

Цішка Гартны зьяўляецца ня толькі пісьменьнікам, але і грамадзкім і палітычным дзеячом, вядомым пад прозьвішчам Зьмітра Жылуновіча; ён зьяўляецца загадчыкам Галоўмастацтва Народнага Камісарыяту Асьветы БССР і кандыдатам у сябры ЦБ КП(б)Б. Як грамадзкі дзеяч, З. Жылуновіч у апошнія часы дапусьціў палітычную памылку, ад якой ён не адмовіўся і да гэтага часу—у дыскусіі аб шляхох разьвіцьця першага Беларуска Дзяржаўнага Тэатру. Т. Жылуновіч часткова салідарызаваўся з артыкулам Тодара Глыбоцкага «Даволі анэкдотаў». Артыкул Тодара Глыбоцкага прыводзіць да ўстаноўкі адмежаваньня беларускай пралетарскай культуры ад пралетарскіх культур другіх нацыянальнасьцяў і ў першую чаргу расейскай пралетарскай культуры, гэты артыкул не даацэньвае значэньня рэвалюцыйна-пралетарскага зьместу беларускай культуры.

Устаноўка, узятая Тодарам Глыбоцкім і т. Жылуновічам, зьяўляецца правым беларускім нацыяналістычным ухілам у галіне культурнага будаўніцтва.

З гэтай устаноўкай мы вялі, вядзём і будзем весьці самую рашучую бязьлітасную барацьбу, як барацьбу супроць правай небясьпекі ў культурным будаўніцтве, але мы спадзяёмся, што т. Жылуновіч пераможа гэту памылку і сваею далейшаю працаю як літаратурнай, так і грамадзка-палітычнай будзе прыносіць, як і да гэтага часу, вялікую карысьць пралетарыяту па адбудаваньню ім сьветлай сацыялістычнай будучыны.

Наша шчырае прывітаньне юбіляру.

А. БАЛІЦКІ.

10 год Ленінскага Камсамолу Беларусі.

ДЗЕСЯЦЬ СЛАЎНЫХ ГОД.

Яскравым полымем барацьбы і будаўніцтва гараць нашы дні і, захопленыя гэтым гарэньнем, мы не заўважваем, як паціху адыходзяць у мінулае год за годам, складаючы камсамольскую гісторыю.

А ў адзін з дзён кожны год, каб азірнуцца на зробленае, каб падлічыць сілы, каб набрацца яшчэ больш моцы, мы гартаем старонкі пераўжытага намі, і тады паўстае незабываемае, славутае, гэраічнае мінулае нашых год, а ад гэтага сьвятлейшымі робяцца сёньнешнія дні, выразьней бачна камуністычная будучыня.

Вось мінулае.

Малады рабочы і селянін, разам з братамі, бацькамі змагаецца супроць царызму, супроць капіталістычнага ўціску: забастоўкі, нелегальныя сходкі, дэманстрацыі...

Народжаная ў агні паўстаньня рэспубліка Саветаў адбівалася ад мапнейшых у дзесяткі раз ворагаў-белагвардзейцаў расейскіх, эўрапейскіх, амэрыканскіх, азіяцкіх: на шматтысячных вёрстах франтоў Беларусі, Украіны, Сібіры змагаюцца камсамольцы побач з рабочымі і сялянамі ўсяго Савецкага Саюзу; у глыбокім падпольлі нямецкай і польскай акупацый, у партызанскіх атрадах вучыліся змаганьню, змагаліся, загартоўваліся камсамольцы Беларусі, выхоўвалі з сябе бальшавікоў...

Змаўкаюць стрэлы гармат, перамога за рэвалюцыяй. Але сьледам вайны лютым ворагам ішлі разбурэньне, голад, эпідэміі, бандытызм. На барацьбу з гэтым ворагам таксама выступіў Камсамол.

Баі між працай і капіталам з фронту непасрэдных вайсковых дзеяньняў пераносяцца на фронт гаспадарчы.

7-мы зьезд Камсамолу Беларусі ў чэрвені 1924 г. перайменаваў арганізацыю ў Ленінскі Камсамол Беларусі, даў зарок не ўраніць сьцягу Леніна, якія-б цяжкасьці на нашым шляху ні сталі, разьнесьці ідэі Леніна на ўсе куткі Беларусі, выхаваць на фронце сацыялістычнага будаўніцтва новыя дзесяткі тысяч байцоў-ленінцаў.

Сацыялістычнае будаўніцтва разгортваецца ўсё болей і болей, а разам з гэтым паўстаюць новыя цяжкасьці. У барацьбе з трацкісцкай апазіцыяй Камсамол Беларусі застаўся верным ідэям Леніна, ленінскай партыі бальшавікоў. І сёньня дзесяцігадовы камсамол Беларусі—актыўны ўдзельнік будаўніцтва сацыялістычнае гаспадаркі.

Пачатак нараджэньня камуністычнага руху моладзі Беларусі цяжка знайсьці—ён там у агульным рэвалюцыйным руху пралетарыяў, як неадрыўная частка, а ў 1918 годзе ў розных кутках Беларусі невялікія групы маладых рабочых паклалі пачатак арганізаванага існаваньня Камсамолу Беларусі.

І сёньня Ленінскаму Камсамолу Беларусі дзесяць год. Як мала і ў той жа час, як многа.

Пачаўшы сваю гісторыю на фронце барацьбы за Савецкі Саюз, за Савецкую Беларусь, плячо ў плячо з рабочымі і сялянамі, Камсамол Беларусі сёньня гэтак-жа плячо ў плячо з усімі працоўнымі, пад кіраўніцтвам кампартыі, толькі ўжо дзесяцітысячнымі калёнамі барацьбітоў змагаецца за перамогу сацыялізму ў фабрычных карпусох, на ўзараных гонях палявых прастораў, за прылаўкам кааператыву, у савецкай установе, у закуранай сялянскай хаце, на тысячах вучасткаў вялікіх і малых, у культурным паходзе, на суботніку ў карысьць школе, зьбіраючы жалезны лом...

Пражытыя дзесяць год поўны баявой энэргіі і творчага энтузіязму. Сёньня Камсамол усё той-жа згустак маладой энэргіі працоўных мас. Стварэньне дзесяткаў калгасаў па ініцыятыве камсамольцаў; удзел сялянскіх гаспадарак; вялікая праца па кааперацыі — стварэньне арцелей, таварыстваў, каапэраваньне беднаты; удзел у вытворчых нарадах фабрык і заводаў; 10,4 проц. камсамольцаў у складзе сельсаветаў, суботнікі, культурны паход, „лёгкая кавалерыя" у барацьбе з бюракратызмам... У выразнай поступі мільёнаў рабочых і сялян чутны сёньня з яшчэ большай сілай цьвёрдыя крокі тысяч камсамольцаў, змагароў за сацыялізм.

Працоўныя масы Савецкай Беларусі, разам з працоўнымі ўсяго СССР, пад кіраўніцтвам рабочае клясы і яе камуністычнай партыі вядуць сыстэматычнае, сацыялістычнае наступленьне на капіталізм, на нэпмана і кулака, на векавыя традыцыі старога ладу. Будаўніцтва сацыялізму выклікае шалёную нянавісьць да нас клясавых ворагаў, праходзіць на ўмовах усё больш узрастаючай клясавай барацьбы, на ўмовах вялікіх цяжкасьцяў. Яшчэ ня зьнята з парадку дню пытаньне—хто каго? Сёньня, як і на працягу усёй барацьбы рабочае клясы, цяжкасьці сацыялістычнага будаўніцтва нараджаюць у нашых шэрагах панікёраў, трусаў, дэзэртыраў. Пагэтаму неабходна нам сёньня, як ніколі, клясавая камуністычная настарожнасьць, усьведамленьне таго, што перамога сацыялізму магчыма толькі пры ўмове няўхільнага праводзеньня намечанага партыяй курсу на індустрыялізацыю краіны, на калектывізацыю сельскае гаспадаркі.

Усе нашы сілы аддаць справе вырашэньня задач, яскрава вызначаных камуністычнай партыяй, адбіваючы ўсе нападкі на партыю і яе палітыку.

Камсамол Беларусі мае сёньня вялізарныя дасягненьні, таму што ўсю сваю працу ён вёў пад непасрэдным кіраўніцтвам партыі. Ленінскае кіраўніцтва партыі зьяўляецца залогам далейшых нашых посьпехаў.

Мы жывём у краіне саветаў, у краіне сацыялістычнай. А ў засьценках вастрогаў і турмаў Польшчы, Літвы, з марамі аб шчасьці быць разам з намі, мучацца тысячы нашых братоў маладых рабочых, сялян, камсамольцаў Заходняй Беларусі, Заходняй Украіны, Польшчы, Літвы. Яны змагаліся за нашу будучыну. Нашай барацьбой і будаўніцтвам мы набліжаем іх вольнасьць. Няхай-жа памяць аб маладых пралетарыях-камсамольцах, забітых на франтох, замучаных у турмах нямецкіх і польскіх акупантаў, і памяць аб вязьнях турмаў Польшчы, Літвы поўніць сэрцы нашы нянавісьцю да капіталістычнага сьвету і жаданьнем барацьбы за сусьветную рэвалюцыю. Нам трэба ў кожным камсамольцу, у кожным маладым рабочым і селяніне выхаваць пачуцьцё жорсткай нянавісьці да ворагаў пралетарскае дыктатуры, да ўсяго, што перашкаджае ходу сацыялістычнае рэвалюцыі.

Зьвярыным выцьцём і злосным шыпеньнем суправаджае буржуазія ўсіх краін рост Саюзу Сацыялістычных Рэспублік і ў сьмяротным страху перад гэтым ростам у шалёнай сьпешцы рыхтуе вайну супроць Савецкага Саюзу. Ленінскі Камсамол Беларусі ў гады грамадзянскай вайны быў верным салдатам пралетарскае рэвалюцыі, і зараз, у дні свайго юбілею, камсамол прадэманструе сваю жалезную волю да абароны сацыялістычнай бацькаўшчыны.

У нас жыве баявы дух бальшавіцкае ленінскае партыі.

У нас жыве лютая нянавісьць да ўсіх ворагаў пралетарскае дыктатуры.

У нас жыве заўсёды гатоўнасьць бараніць Савецкі Саюз, гатоўнасьць змагацца за сусьветную камуністычную рэвалюцыю, бо ў нас прыгожае, славутае, баявое мінулае. Бо ніхто ня бачыць так выразна сваёй будучыні, як мы, пакаленьне камуністычнае партыі.

Дзесяць пражытых год—нашы.

Будучыня—наша!

П. Галавач.

Шчырае бальшавіцкае прывітаньне!

Дастойны вялікага імя нашага правадыра і настаўніка Леніна, Камсамол—рэзэрв і апора партыі, зьмена бальшавіцкай гвардыі, поўны баявой энэргіі вядзе настойную барацьбу за сацыялістычнае і культурнае перабудаваньне нашай краіны. Выхоўваючыся ў бальшавіцкім духу, зьяўляючыся асноўным рэзэрвам камуністычнай партыі, 2-х мільённая армія камсамолу практычна працуе на розных вучастках сацыялістычнага будаўніцтва, праводзячы барацьбу з адсталасьцю і некультурнасьцю.

10-цігодзьдзе гісторыі Камсамолу поўна слаўнымі старонкамі барацьбы на франтах грамадзянскай вайны. У мірных абставінах Камсамол узмацняе абарону краіны, папаўняючы армію і флёт аддатнымі і сьвядомымі абаронцамі дыктатуры пралетарыяту.

Камсамол павінен будзе яшчэ выканаць вялізарныя задачы і перамагчы шмат цяжкасьцяй. За падвышэньне ідэйнага ўзроўню, культурнасьці, павялічэньне прадукцыйнасьці працы, ажыцьцяўленьне справы сацыялістычнай рацыяналізацыі, выхаваньне маладога пакаленьня працоўнага сялянства, палепшаньне дзяржаўнага апарату і вырашэньне шмат іншых задач сацыялістычнага будаўніцтва нашай краіны, Камсамолу з уласьцівым яму энтузіязмам трэба яшчэ палажыць шмат творчай дзейнасьці за выкананьне вялікіх задач па індустрыялізацыі нашай краіны, за ўзмацненьне дыктатуры пралетарыяту, за згуртаваньне шэрагаў камсамолу навакол Ленінскай партыі і яе бальшавіцкай лініі.

Шчырае бальшавіцкае прывітаньне нашай моладзі ў дзень дзесяцігодзьдзя камсамольскай арганізацыі!

М. ГАЛАДЗЕД.

АЛ. ДУДАР.

Сыны барацьбы.

У дні змаганьня й навальніцы,
калі сіла—адзіны закон—
ў тыя дні толькі мог нарадзіцца
гэткі строй бунтароў-юнакоў.

Дзе ні плёў толькі вораг сецi,
ўсюды першымі ўсталі яны—
Беларусі рабочай дзеці,
Беларусі сялянскай сыны.

І на кожным крывавым полі,
дзе праносіўся сьмерці сьпеў,
паміралі сыны Камсамолу
за Саветы, за РКП.

Адгрымелі вялікія годы,
гніль старую загнаўшы ў труну.
Сёньня мы на палёх, па заводах
абвясьцілі другую вайну.

Тут няма ні крыві, ні трывогі.
Кліч ваяцкі—«будуй, твары!»
Кожны мэтр паркалю — перамога,
сотня кожная цэглы—прарыў!..

Школу новую ў вёсцы маем,
адчыняем новы калгас —
слухай песьню... „Зару спаткаем..."
То пра нашую моладзь сказ!..

Збудавалі новую грэблю,
заказалі балота у гаць...

Ў кожнай справе жыцьцёвай трэба
камсамольца між першых шукаць.

Па карчме, па начной панэлі,
па гнязду кулакоў, ці багоў
першы стрэл — камсамольскай шрапнэляй
бязупынны і меткі агонь.

Гультаёў, падліпалаў здолець,
падхаліма па карку узгрэць—
дружна рушаць байцы Камсамолу,—
гэта коньніцы лёгкай рэйд.

За варстатам, за плугам, за кніжкай
бой ідзе, бой яшчэ ня сьціх.
Кожны крок [illegible] Камуны бліжэй,
кожны рух [illegible] прамціць.

Хоць няма ні крыві, ні трывогі,
але покліч—«будуй, твары!»
Кожны мэтр паркалю — перамога,
сотня кожная цэглы—прарыў!..

І пакуль на адзіным полі
не пасходзяцца ўсе рубяжы,
будзе першым ісьці камсамолец,
будзе армія ленінцаў жыць!..

Н. ВІШНЕЎСКАЯ

Камсамольскі паход.

Заліваліся завеі
Ціхім плачам ля варот,
Камсамольца радасьць грэе—
Першы раз у жыцьці паход.

Першы раз... Дык што-ж за дзіва,
Што ў вачох маланак бляск...
Ў твар мяцеліца завыла,
За плячом знаёмы ляск.

Бурна ў жылах кроў клякоча
Тут ня «я», ня „ты", а „мы"
Можа увесь сусьвет—захоча—
Абярнуць у пыл і дым.

Чуеш, песьня залатая
Рвецца ветру наўздагон,

Хто-ж жыцьця не прывітае—
Гэтай сілы нашых дзён.

Хто ня скажа—«вам дарога,
У сусьвет шырокі шлях»...
Хай у твар варожы рогат,
Хай змаганьня жорсткі жах.

Гэту сілу не заломіць,
Ня прыгне да долу ліха...
Разьлівайся песьня звонам,
Завывай шалёны віхар.

Маладосьць, табе вітаньне
Ўсіх надзей і перамог!
Далацей на разьвітаньне
Камсамольскі чоткі крок.

Адзначэньне 10-годзьдзя камсамолу Беларусі.

Клюбныя вечары, прысьвечаныя юбілею.

Сёньня 15-га сьнежня ўва ўсіх клюбах Менску юнсэкцыямі наладжваюцца вечары, прысьвечаныя сьвяткаваньню 10-цігодзьдзя беларускага камсамолу.

У нядзелю, 16-га сьнежня, гэткія вечары адбудуцца на ячэйках.

У гэты-ж дзень адбудзецца ўрачыстае адчыненьне Цэнтральнага Дому Камсамолу.

Радыё-перадача ў дні сьвята.

Сёньня радыё-перадача БССР будзе перадаваць па радыё ўрачыстае пасяджэньне, прысьвечанае 10-цігадоваму юбілею камсамолу, якое адбудзецца ў Белдзяржтэатры.

Заўтра днём адбудзецца перадача для дзяцей, а вечарам літаратурна-музычны вечар.

НАПЯРЭДАДНІ ПЕРАВЫБАРАЎ САВЕТАЎ

„Лінія“ кулака выяўлена.

(Ліст з Мазыра).

[illegible] камісій. З гэтай колькасьці—членаў і кандыдатаў КПБ—184, камсамольцаў 116, рабочых—52, батракоў—17, сялян—598. Жанчын у складзе выбарчых камісій—128.

* *
*

У Юравіцкім раёне надрыхтоўчая кампанія да перавыбараў пачалася з 23 кастрычніка ўтварэньнем раённай выбарчай камісіі. Потым, пасьля пленуму РВК з прадстаўнікамі сельсаветаў адбыліся пленумы сельсаветаў, на якіх былі арганізаваны сельскія выбарчыя камісіі. 18 лістапада адбылася раённая канфэрэнцыя саюзу сельскагаспадарчых і лясных рабочых і дэмабілізаваных чырвонаармейцаў. Потым былі праведзены міжсаюзныя сходы прафсаюзаў і нарада сэкратароў сельсаветаў. Зроблены рэвізіі ва ўсіх сельсаветах раёну, выпрацаваны каляндарныя пляны справаздачна і перавыбарчай кампаній. Праведзена 12 сходаў беднаты і адзін сход жанчын.

Зьвесткі гэтыя не зьяўляюцца характэрнымі для аднаго толькі Юравіцкага раёну. [illegible]

КУЛАКІ ПЕРАХОДЗЯЦЬ У НАСТУП.

[illegible]

Зусім інакш пастаўлена справа ў Караліскім раёне. Тут кулак не абмяжоўваецца «перакананьнямі» беднаты на словах ці адхіленьнем значэньня і ролі сельсаветаў. Тут, у Каралінскім раёне, кулацтва мае свае групоўкі і арганізавана намячае і высоўвае свае кандыдатуры ў саветы.

У Каралінскім раёне на пленуме сельсаветаў некаторыя гаварылі, што «жанчыны не апраўдалі сябе ў сельсаветах», што іх выбіраць ня трэба. Тут можна было пачуць, што «большасьць жанчын—няпісьменныя, а няпісьменным няма чаго рабіць у саветах». Добрае разважаньне.

Характэрным, між іншым, зьяўляецца тое, што і ў мінулыя гады якраз у Каралінскім раёне заўсёды быў вельмі моцным „націск“ кулакоў у час усякіх перавыбараў і кампаній.

Сутнасьць у тым, што ў Каралінскім раёне моцна адчуваецца праца сялянскіх камітэтаў, калектываў (малочных т-ваў) і г. д.

М. Гохфэльд.

Нэрвовыя прафэсары.

(Маленькі прадвыбарчы фэльетон).

[illegible]

— Згодзен.

А назаўтра прафэсары з вясёлым [illegible] сваіх асобах», а мы... а мы тым больш!..

г. Горкі. Цім. Зарэчны.

СПРАВАЗДАЧЫ НЕ ПАДРЫХТАВАНЫ.

(Кохнаўскі раён, Аршаншчына).

29 лістапада пры Кохнаўскім РВК адбылася нарада сельскіх выбарчых камісій з удзелам загадчыкаў аддзелаў РВК і ўстаноў раённага цэнтру. З дакладаў старшынь сельвыкамісій і агляднікаў высьветлілася, што ў большасьці сельсаветаў праца слаба разгорнута. Сходы, намечаныя для палітычнага асьвятленьня кампаніі на вёсках, сельсаветам не праводзіліся.

Пляны правядзеньня справаздачных і перавыбарчых сходаў складзены «па старынцы», г. зн. у пунктах, у якіх з году ў год праводзяцца, ня ўлічваючы колькасьці абіральнікаў і радыусу раёну.

Не па ўсім сельсавеце складзены сьпісы абіральнікаў і асоб пазбаўленых выбарчых правоў. Няма ў сельсавеце поўных вестак аб асобах, пазбаўленых выбарчых правоў па суду. Сельсавет не правёў растлумачальнай працы па высьвятленьню палітычнага значэньня кампаніі, а пачалі праводзіць справаздачы аб сваёй дзейнасьці ў большасьці не па пляну, а выпадкова, даючы справаздачу не аб гаспадарчых эканамічных і іншых дасягненьнях, а ўганяючы ў лётаргічны сон сялянства непатрэбнымі лічбамі аб сьмяротнасьці, шлюбах і інш., дзякуючы чаму справаздачныя сходы праходзяць бяз крытыкі і актыўнасьці.

Ня ўсюды справа наладжана са справаздачамі сябраў сельсаветаў і ўстаноў, якія знаходзяцца ў межах сельсавету. Ня ўсюды праведзены батрацкія і жаночыя сходы, а таксама і сходы актыву вёскі, зусім не скарыстаны культурныя сілы вёскі (настаўнікі, аграномы, дактары) і наогул сябры прафсаюзаў.

РВК сам узяўся за гэту справу і прымацаваў да кожнага сельсавету сябра РВК адказнага за справаздачна перавыбарчы ход кампаніі.

Дзякуючы гэтаму ёсьць надзея на выпраўленьне гэтай справы.

А. Бялаеў.

Сувязь з райкамісіяй адсутнічае.

(Рагачэўскі раён, Бабруйшчына).

Весь ужо месяц як на раёну праводзіцца падрыхтоўчая праца да перавыбараў сельсаветаў і за гэты месяц можна заўважыць некаторыя недахопы ў працы.

Першае—гэта тое, што паміж раённай выбарчай камісіяй і сельскімі няма ніякай сувязі. Райкамісія толькі бамбардыруе абежнікамі сельвыкамісіі «што весь чакаем пратаколу аб перавыбарах, прытрымлівайцеся у сваёй працы раней дадзеных дырэктыў, зьвярніце ўвагу на правядзеньне сходаў беднаты і г. д.», каму праводзіць сходы беднаты ў гэтых абежніках ні слова.

Адносна праверкі працы сельскіх выбарчых камісій ні слова, так В. Круглянаўская камісія пазбавіла права голасу «дванцатку», г. зн. тых асоб, якія ўваходзяць у царкоўны савет і паслала пратакол у райвыбарчую камісію і ўжо два тыдні няма ніякага адказу. Ці правільна гэта? А між тым у абежніку інструкцыі ясна гаворыцца аб тым, што выбарчая камісія павінна ў працягу 3-х дзён разглядзець і даць адказ.

Прадстаўнікі РВК былі толькі ў часе арганізацыі сельскіх камісій і больш ні разу не наведвалі. Прафсаюзы рыхтуюцца так як трэба, асабліва саюз лясных і с.-г. рабочых, які ўзяў на ўлік усіх пастухоў, батракоў, а некаторых найбольш здольных ужо рэкамендуе ў кандыдаты членаў с-савету. Наогул у падрыхтоўцы да перавыбараў ёсьць недахопы, якія трэба зьнішчыць цяпер, пакуль ня позна.

Я. Крушына.

Справаздачная кампанія праходзіць добра

(Рудзенскі сельсавет, Сьмілавіцкага р-ну).

Справаздачная кампанія па нашаму сельсавету распачалася з 1-га сьнежня, і ўжо праведзены сходы амаль па ўсіх вёсках.

Насельніцтва справаздачныя даклады слухала ўважліва і большая частка прысутных выступала з сур'ёзнай крытыкай аб зробленай сельсаветам працы і давала ёсьць практычныя заўвагі ў далейшай працы.

Плошча пасеву па сельсавету на 1927 год была павялічана праз пасеў пустуючых ялавін, якія дагэтуль ніколі не засяваліся.

На сельсавету арганізаваны 2 меліярацыйныя т-вы, у працы якіх ужо ёсьць дасягненьні. Частка школ забясьпечана тарфяным апалам.

Насёлак Крыніца мае добры паказальны сад, з якога ў далейшым пойдзе новае жыцьцё, бо апрацоўка зямлі пашла па новых пачатках.

Насельніцтва, асабліва частка беднаты, у некаторых вёсках нічога ня ведала аб сьвідаваньні падатку, замест беднякоў былі ўлічаны тыя, якія могуць плаціць, усё дзякуючы сябрам сельсавету, якія абаранялі сваякоў. Бедната, выступаючы на сходах, заклікала аб'яднацца ў калектывы, але гэтаму перашкаджалі кулакі. Стары дзед в. Раўнапольля Я. Людзік крытыкаваў, што сельсаветы мала зьвяртаюць увагі на дарогі; грэблі зруйнаваны, коні вязнуць, нельга ехаць, асабліва Караваеўская грэбля.

Сяляне скардзіліся, што ў сельсавеце трэба павялічыць лік школ, няма самігодкі і вучню заўсёды трэба далёка ісьці, каб вучыцца.

Усюды падкрэсьліваюцца галоўныя недахопы працы сельсаветаў, слабое прыцягненьне актыву да працы і слабая праца сярод беднаты.

Жаданьні беднаты разам з серадняками добрыя і ёсьць надзея, што перавыбары пройдуць добра, бо ўважліва абгаворваюцца кандыдатуры.

Чубар.

ПАТРЭБЕН РАШУЧЫ АДПОР АБНАГЛЕЎШАМУ КУЛАЦТВУ.

(Ліст з Магілеву).

Складваецца абставін, пры якіх будзе праводзіцца перавыбарчая кампанія, асабліва на вёсцы, ставіць на ўсю шырыню пытаньне аб лепшай падрыхтоўцы да перавыбараў беднаты, батрацтва і серадняцтва. Бо факты кулацкіх наступаў яскрава заставаюць рыхтавацца. Кулацтва наступае. Ужо зараз маюцца весткі, што па некаторых раёнах асабліва сур'ёзна рыхтуюцца кулацка-антысавецкія элементы, якія выяўляюць упартае змаганьне за ўладаньне саветамі. Яны не сьпяць—напружана рыхтуюцца. Падрыхтоўку яны праводзяць патаемна, але выкрыты ўжо больш-менш канкрэтныя факты, якія сьведчаць, што клясавая барацьба ў час перавыбараў будзе вострая.

У Магілеўскім раёне ў час абсьледваньня Чорназемаўскага сельсавету выяўлена, што кулакі так шырока разгарнулі працу, што ахапілі ўсе млыны падрыхтоўкай і патаемнай агітацыяй.

Там-жа, на млыне ўласьніка Туляка, ужо некалькі разоў абгаварвалася падрыхтоўчая праца. Яны намецілі ўжо кандыдатуры ў сябры сельсавету, а старшынёй сельсавету намецілі ўласьніка млыну—Туляка. Тут таксама шырока разгорнута праца на аўладаньні серадняцка-бядняцкімі масамі.

Гэткае-ж гняздо выкрыта і ў Антонаўскім сельсавеце, Чавускага раёну.

У Быхаўскім раёне ў в. Мокрае выкрыт такі-ж самы выпадак. Сабралася група заможных з 11 чалавек і абгаварыла пытаньне аб падрыхтоўцы з іх боку да перавыбараў, прычым адзін кулак заявіў: „калі-б не шкадаваць сваёй скуры, дык трэба было-б расстраляць сельсавет. Нам трэба правесьці ў сельсавет сваіх, бо беднота абрабавала абшарніка, а зараз хоча абрабаваць і нас».

Кулакі і інш. элементы, якія варожа адносяцца да савецкай ўлады, скарыстоўваюць усялякія спосабы і магчымасьці для сваёй шкоднай агітацыі: рынак, лес, сходкі і г. д.

Прыклад: у Чэрыкаўскім раёне заўважаны такі факт: у Гаркаўскім сельсавеце ў канцылярыі пазычковага таварыства 2 моцныя серадзякі-заможнікі вялі агітацыю сярод прысутных сялян аб тым, як быццам у час перавыбараў трэба ведаць за каго галасаваць, бо ў нас з нашымі думкамі не лічацца. Прысутныя тут жа 2 падкулачнікі дадалі: «нас кормяць толькі чырвонымі словамі».

Па ўсіх раёнах упарта рыхтуецца кулацтва. І трэба сказаць, што за апошні час, як ніколі, па акрузе заварушыліся кулацкія элементы і ўсямерна імкнуцца нашкодзіць, каб у саветы не прайшлі серадзякі, беднякі і батрацтва, а каб пасадзіць сваіх, з прычыны чаго робяцца напады і пагрозы на забойства.

Выразна выявілася кулацкая актыўнасьць у в. Доўсаў, дзе беднага рыхтавалася стварыць калектыў. Даведаўшыся аб гэтым, кулакі пачалі пагражаць, што ў выпадку арганізацыі калгасаў уся вёска пойдзе дымам.

У в. Зямяца кулакі падпалілі гумно са збожжам сэкратара сельсавету, які праводзіў бядняцка-серадняцкую лінію ў сваёй працы, а таксама быў зроблен напад на старшыню сельсавету.

У латыскай калёніі нацыянальна-латыскага сельсавету кулакі, азьвярэлыя абрэзкай зямлі, зрабілі замах на бедняка-актывіста. У вёсцы Балотні спалілі двор арганізатара калектыўнай гаспадаркі, бедняка Базінава.

Усе паказаныя факты тэрмінова патрабуюць даць адпор кулацкаму элементу і арганізаваць беднату.

А. Лясны.

Гаспадарчае і культурнае будаўніцтва ў Менску.

НА 1928-29 Г. НАМЕЧАНА ВЫДАЦЬ НА НОВАЕ БУДАЎНІЦТВА 1.453.000 РУБ.—З ВЯСНЫ 1929 Г. ПАЧЫНАЕ ДЗЕЙНІЧАЦЬ У ЦЭНТРЫ ГОРАДУ КАНАЛІЗАЦЫЯ.—СУЧАСНАЯ МЕНСКАЯ ЭЛЕКТРАСТАНЦЫЯ ПАВІННА БЫЦЬ ПАШЫРАНА.

[illegible]

Бюджэт гораду.

[illegible] будучы год прадугледжваецца рост прыбыткаў на 19 проц.

На жыльлёвае будаўніцтва ў 1928-29 г. намечана выдаць 325.129 руб. замест 185.000 руб. у 1927-28 г. На культурна сацыяльныя выдаткі 1.848.592 руб. супроць 1.362.456 руб. у 1927-28 г., на пабудову новых прадпрыёмстваў—трамваю, каналізацыі, цэнтральнай малочнай і інш.—2.199.201 руб. (у 1927-28 г.—1.147.993 р.) і г. д.

Будаўнічыя работы.

За апошнія 2 гады патрачана на пабудову кватэр: у 1926-27 г.—1.052.000 руб., у 1927-28 г.—1.085.000 руб. Усяго за 2 гады затрачана 2.137.000 руб. На 1.085.000 руб., якія затрачаны ў 1927-28 г., камгас і жыльлёвая каапэрацыя закончылі 97 і пачата пабудова новых 176 кватэр. Апроч гэтага, будаўніцтва кватэр праводзілася і прыватным спосабам. Усяго-ж за 1927-28 г. пабудавана ў Менску каля 400 кватэр.

Дзеля прыцягненьня ў жыльлёвае будаўніцтва капіталаў дзяржаўных устаноў было арганізавана ў Менску т-ва па пабудове і эксплёатацыі дамоў «Дамбуд». Т-ва ўжо закончыла адзін дом на рагу вуліцы К. Маркса і Ленінскай і ў 1929 г. прыступіць да пабудовы другога дому ў 800.000 р., прыблізна на 100 кватэр.

[illegible] году, будаўніцтва некаторых ліній трамваю (што каштуе 1.275.000 руб). Пачынаючы з вясны 1929 г., будзе пушчана ў ход каналізацыя на цэнтральных вуліцах, паступова, з кожным годам, даходзячы да акраінных вуліц. Адначасна з гэтым з будучага году пачнецца перабрукаваньне вуліц і наогул упрыгожаньне надворнага выгляду вуліц.

Гаворачы аб каналізацыі, трэба занзначыць, што да гэтага часу пракладзена 11,8 кіл. вулічнай сеткі і 1320 мэтраў галоўнага калектару. Усяго за бягучы год затрачана на каналізацыю 475.234 руб., а ўсяго на дабрабыт гораду за мінулы год затрачана 1.094.130 руб.

Таксама вялася работа па пашырэньню гарадзкога вадаправоду. У бягучым годзе быў пабудован і пушчан у эксплёатацыю жалеза-бэтонны бак на 50.000 вёдраў і прыступлена да сьвідраваньня 2-х шчылін.

Некалькі слоў аб задавальненьні электрычным асьвятленьнем. З кожным годам запатрабаваньне ў электрычным асьвятленьні расьце. У 1925-26 г. было выкарыстана 2.700.000 кілёват, а ў 1927-28 г. 7.000.000 кілёват. Зараз паўстае пытаньне аб пашырэньні электрастанцыі і аб набыцьці новых машын.

У сувязі з тым, што на старых распрацоўках не хапае ўжо торфу, паўстае пытаньне, ці ня зьявіцца [illegible]

Культурна-сацыяльнае абслугоўваньне.

[illegible] здароўя. З кожным годам памяншаецца сьмяротнасьць. У 1904—08 гадох сьмяротнасьць у Менску дасягала 23,7 проц. на тысячу, у 1925 г.—16,5 пр., у 1927 г.—11,3 проц. Адначасна з гэтым павялічваецца колькасьць ложкаў у яслях. У 1925—26 г. было 120 ложак, у 1927—28 г. 353 ложкі. Апроч гэтага, заканчваецца пабудова дому пад яслі на 80 дзяцей.

Чарговыя задачы.

Перад намі стаіць далейшая задача пашырэньня прамысловасьці.

Дзеля зьменшэньня жыльлёвага крызісу мы падымаем пытаньне, каб у тых прыватных дамох, якія ў даваенны час пабудаваны за нязьвернутую банкаўскую пазыку, замест 30 проц. браць у карыстаньне камгасу да 50 проц., што дасьць камгасу значны жыльлёвы плац. Апроч гэтага, Горсавет ставіць пытаньне, каб тыя домаўласьнікі, якія атрымліваюць кампэнсацыю за свае дамы пры заняцьці месца для будаўніцтва дзяржаўных будынкаў, укладалі гэтыя грошы ў пабудову дамоў у іншым месцы.

У галіне забесьпячэньня гораду вадой мы ставім задачу: будаваць новыя студні, рамантаваць старую вадаправодную сетку і пашыраць яе за кошт новай. Дзеля бесперабойнага забесьпячэньня электраэнэргіяй мяркуецца выкарыстаць рухавікі некаторых менскіх заводаў.

Новы від угнаеньня дасьць лішніх 1.500.000 пуд хлеба.

На добрускай фабрыцы крэйдавыя адкіды складаюць 6.000.000 пуд.—Угнаеньне адкідамі значна павялічвае ўраджайнасьць.

(Гутарка з інжынэрам ВСНГ БССР тав. Розіным).

4 гады таму назад, працуючы ў Гомельскім губэрскім савеце народнай гаспадаркі і інжынэрам-торфмайстрам пры губэрскім зямельным кіраўніцтве, я меў магчымасьць увязваць пытаньні прамысловасьці з пытаньнямі сельскай гаспадаркі. У гэты час я зацікавіўся адкідамі добрускай папяровай фабрыкі, якія складаюцца амаль выключна з чыстай крэйды. Разам з аграномам т. Волкавым мы праводзілі вопыты розных угнаеньняў, зьмешваючы іх з торфам, прычым пачалі ўжываць для ўгнаеньня і адкіды з фабрыкі ў Добрушы на тарфяных вопытных вучастках.

Каля Добрускай фабрыкі крэйдавыя адкіды накапіліся ў працягу дзесяцігодзьдзяў і зараз ляжаць бяз ніякай карысьці, складаючы вялікую белую гару.

У выніку вопытаў на вопытных тарфяных вучастках у Гомельшчыне высьветлілася бясумоўная карысьць крэйдавых адкідаў фабрыкі ў павялічэньні ўраджайнасьці.

Як вядома, вапна не зьяўляецца важным элементам харчаваньня расьлін, але яна паляпшае структуру глебы і дае магчымасьць глебе ўсвоіць іншыя ўгнаеньні, асабліва-ж перагной, торф і г. д. Гэтая якасьць вапны была ўзята пад увагу пры правядзеньні вопытаў з адкідамі Дабрускай фабрыкі, і вопыты сабе апраўдалі поўнасьцю.

У 1925 годзе разам з аграномам тав. Волкавым мы далажылі аб гэтых вопытах на зьезьдзе вопытнікаў Заходняе вобласьці. Зьезд пастанавіў у працягу некалькіх год правесьці дадатковыя вопыты на Энгельгардаўскай вопытнай станцыі каля Смаленску.

Вопыты праводзіліся ў працягу некалькіх гадоў і пацьвердзілі папярэднія вопыты, якія праводзіліся ў Гомельшчыне. Вопыты станцыі на палявых вучастках пры шматпольным севазвароце паказалі, што пры ўгнаеньні на 1 гэкт. у 120 пуд. адкідаў папяровай фабрыкі ўраджайнасьць павялічвалася на 1,13 цэнтнэраў на гэктар, а 300 пудоў адкідаў давалі павялічэньне ўраджайнасьці на 2,05 цэнтн., або на 26 проц. Трэба лічыць, што пры 200 пуд. крэйдавых адкідаў ураджайнасьць павялічыцца на 15 проц.

Вельмі цікавы і вынікі вэгетацыйных вопытаў, якія праводзіла Энгельгардтаўская станцыя. Гэтыя вопыты далі яшчэ большы эфэкт. Так, угнаеньне папяровымі адкідамі ў 200 пуд на гэктар пры пасеве аўса дало павялічэньне ўраджайнасьці на 72 проц. з гэктару; пры ўгнаеньні едкай вапнай у 400 пуд. ураджай павялічыўся на 14 проц., пры вуглякіслай вапне ў 400 п. на гэктар ураджай павялічыўся на 44 пр.; пры ўгнаеньні молатым вапняком у 900 п. на гэктар ураджай павялічыўся на 72 пр. Значныя посьпехі дало ўжываньне папяровых адкідаў і пры пасеве лёну і лубіну. Такім чынам, з вапнавых угнаеньняў першае месца займаюць крэйдавыя адкіды Добрускай фабрыкі.

Па прыблізных падліках па Добрускай фабрыцы гэтых адкідаў налічваецца каля 6.000.000 пуд. Калі ўзяць па 200 пуд. на гэктар, дык можна будзе ўгнаіць адкідамі і тым самым падняць ураджайнасьць як мінімум на 30.000 гэктарах.

Калі лічыць, што павялічэньне ўраджайнасьці будзе на 15 проц. з гэктара, або 7,5 пуд. лішняга зерня, дык за 6 год 30.000 гэктароў павялічаць збор хлеба на 1.500.000 пуд.

Угнаеньне вапнай адзін час рабілася з посьпехам у Нямеччыне. З пачатку быў надзвычайны эфэкт у падняцьці ўраджаю. Але з прычыны недастатковага пры гэтым іншых угнаеньняў (асабліва гною) потым атрымалася стамленьне глебы, што адбілася і на ўраджайнасьці.

Але ў апошнія гады прышлі да вываду, што пры ўмелым скарыстаньні вапна можа даць вельмі значнае падняцьце ўраджаю. Зараз у Амэрыцы існуе сотні млыноў, якія перамалываюць вапняк для ўгнаеньня палёў. Між тым адкіды Добрускай фабрыкі мягчэй крэйды і таму ня трэба затрачваць вялікія сродкі на перапрацоўку. Кожны селянін можа гэтыя адкіды прыгатаваць без асаблівай цяжкасьці ў сваёй гаспадарцы.

На пасяджэньні прэзыдыуму ВСНГ Беларусі быў заслуханы даклад інжынэра тав. Розіна аб вопытах з крэйдавымі адкідамі Добрускай фабрыкі.

Прэзыдыум падкрэсьліў вялікае значэньне працы і вопытаў т. Розіна адносна скарыстаньня адкідаў з Добрускай фабрыкі.

Пастаноўлена таксама хадайнічаць перад СНК БССР аб заслуханьні асобнага дакладу па гэтым пытаньні. Прэзыдыум ВСНГ пастанавіў шырока папулярызаваць у друку неабходнасьць ужываньня ў сельскай гаспадарцы гэтага ўгнаеньня. Утворана спэцыяльная камісія для прапрацоўкі практычных мерапрыёмстваў для ажыцьцяўленьня вопытаў інжынэра Розіна.

КАЛЕКТЫВІЗАЦЫЯ І ПРАБЛЕМА ЎРАДЖАЙНАСЬЦІ.

Праца па калектывізацыі сельскае гаспадаркі ў БССР, як і ў іншых [illegible] Саюзу, за апошні год, у параўнаньні з папярэднімі, набыла больш маштаб у сыстэме практычных мерапрыёмстваў, накіраваных да сацыялістычнай рэканструкцыі (перабудовы) масавай сельскай гаспадаркі. Маюцца практычныя вынікі [illegible] гэтай працы больш выразна яны адбіліся ў павялічэньні ліку калгасных аб'яднаньняў—з 440 (улічваючы і 24 калгасы, якія не ўваходзілі [illegible]

Паўстае пытаньне: пры якой умове народна-гаспадарчае значэньне калектывізацыі, як фактару рэарганізацыі дробных сялянскіх гаспадарак, будзе забясьпечана ў найбольшай ступені? Пры ўмове, што калектывізацыя будзе меціць ахоп і адзнакі масавага зьявішча. Адсюль абгрунтоўваецца неабходнасьць [illegible] масавай працы па калектывізацыі.

Пры якой умове будзе ў найбольшай ступені забясьпечана масавасьць калектывізацыі? [illegible]

[illegible] лікую шкоду ў сэнсе затрымкі масавай калектывізацыі рабілі факты распаду, альбо толькі адсутнасьці гаспадарчага росту паасобных калгасаў, асабліва існуючых ужо больш-менш значны лік гадоў.

Калі зараз рашуча ставіцца пытаньне аб павышэньні ўраджайнасьці і вытворчасьці ў сельскай гаспадарцы БССР у цэлым, дык пасьпяховае вырашэньне гэтага пытаньня набывае асаблівае значэньне ў калгасах.

[illegible]

пуда)—на астатніх культурах ніжэй; у 1925 годзе вышэй ужо на бульбе (на +21,9 пуда) і азімаму жыту (на +6,2 пуда); у 1926 г.—вышэй ужо на трох культурах—жыту (на +6,2 пуда), ячменю (на +5,3 пуда), грэчцы (на +5,0 пуда); у 1927 г.—ужо на чатырох культурах: жыту (на +11,9 пуда), ячменю (на +2,5 пуда), грэчцы (на +4,7 пуда), бульба (на +6,7 пуда).

Для прыкладу ураджаяў у калгасах на асобных акругах можна прывесьці аналёгічныя параўнальныя лічбы ўзроўню ўраджаяў у калгасах па Магілеўскай акрузе за 1927 год (па лічбах ЦСКБ).

НАЗВА КУЛЬТУР	У калгасах	У паасобных сялянскіх гаспадарках	Больш (+) ці менш (—) у калгасах супроць паасобных гаспадарак у % (процантах)
Жыта азімае	48,4	38,3	+25,8
Авёс	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Бульба	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

Можна лічыць бясспрэчным, што пасьпяховасьць вырашэньня задачы падвышэньня ўраджайнасьці і вытворчасьці сельскае гаспадаркі будзе забясьпечана ў кожнай гаспадарцы, у тым ліку і ў калгасах, толькі пры ўмове ўжываньня шэрагу ўзаемна-абумоўленых (комплексу) палепшаньняў як у арганізацыі, гэтак і ў тэхніцы вядзеньня гаспадаркі. Комплекс гэткіх палепшаньняў павінен быць больш шырокім іменна ў калгасах, паколькі і магчымасьці ў гэтым у калгасах шырэй, чымся ў паасобных гаспадарках. Асабліва значэньне ў калгасах набывае [illegible]

[illegible] джайнасьці). Мерапрыёмствы па разьвіцьці прадукцыйнай жывёлагадоўлі ў калгасах БССР набываюць значэньне першачарговасьці і таму, што якраз пры сучасным становішчы калгасаў БССР арганізацыя жывёлагадоўлі ў іх застаецца адным з найбольш слабых месц як па колькасьці стада, так і па прадукцыйнасьці. Ня спыняючыся на паасобных і неабходных агрыкультурна-тэхнічных палепшаньнях у калгасах—яны па сутнасьці тыя-ж, якія высоўваюцца ў якасьці масавых па ўздыму ўраджайнасьці БССР—адзначым, што мерапрыёмствы па [illegible]

[illegible]

А. Міхайлаў.

ЗАСТРАХУЕШ МАЕМАСЬЦЬ ЗВЫШ АКЛАДУ ПА СВАЁЙ ВОЛІ—ПРЫ НЯШЧАСЬЦІ АТРЫМАЕШ ГРОШАЙ БОЛЕЙ.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР.

Пастанова Савету Народных Камісараў БССР

пра непашырэньне на агульнасаюзныя ўстановы і прадпрыёмствы, якія знаходзяцца на тэрыторыі БССР, пастановы СНК БССР «Пра абавязак дзяржаўных, каапэрацыйных, грамадзкіх і прыватных прадпрыёмстваў, устаноў і гаспадарак выпісваць „Бюлетэнь Савету Народных Камісараў БССР».

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе арт. 1 пастановы Савету Народных Камісараў БССР ва 16 красавіка 1928 г. „Пра абавязак дзяржаўных, каапэрацыйных, грамадзкіх і прыватных прадпрыёмстваў, устаноў і гаспадарак выпісваць „Бюлетэнь Савету Народных Камісараў БССР» (З.З. БССР 1928 г., № 15, арт. 133) дапоўніць наступную ўвагу: «Увага. Гэты артыкул не пашыраецца на агульнасаюзныя ўстановы і прадпрыёмствы, якія знаходзяцца на тэрыторыі БССР».

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

Нам. Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады БССР А. Дубавіцкі.

7 сьнежня 1928 г., г. Менск.

Постановление Совета Народных Комиссаров БССР

о нераспространении на общесоюзные учреждения и предприятия, находящиеся на территории БССР, постановления СНК БССР «Об обязательности государственных, кооперативных, общественных и частных предприятий, учреждений и хозяйств выписывать „Бюллетень Совета Народных Комиссаров БССР».

Совет Народных Комиссаров БССР постановляет ст. 1 постановления Совета Народных Комиссаров БССР от 16 апреля 1928 года „Об обязанности государственных, кооперативных, общественных и частных предприятий, учреждений и хозяйств выписывать «Бюллетень Совета Народных Комиссаров БССР» (С. З. БССР 1928 г., № 15, ст. 133) дополнить следующим примечанием: „Примечание. Настоящая статья не распространяется на общесоюзные учреждения и предприятия, находящиеся на территории БССР".

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР Н. Голодед.

Зам. Управляющего Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР А. Дубовицкий.

7 декабря 1928 года, г. Минск.

Пастанова Савету Народных Камісараў БССР

пра скасаваньне «Палажэньня пра міравыя камеры і пасрэдніцкія суды».

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

З часу ўваходу ў сілу зацьверджаных ЦВК і СНК СССР 29-га жнiўня 1928 году „Правілаў пра міравыя-пасрэдніцкі і судовы разгляд працоўных справах" (З.З. СССР 1928 г., № 56, арт. 495) касуецца „Палажэньне пра міравыя камеры і пасрэдніцкія суды" (З. З. БССР 1923 году, № 8, арт. 75).

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

Нам. Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады БССР А. Дубавіцкі.

7 сьнежня 1928 году, г. Менск.

Постановление Совета Народных Комиссаров БССР

об отмене «Положения о примирительных камерах и третейских судах».

Совет Народных Комиссаров БССР постановляет:

Со времени вступления в силу утвержденных ЦИК и СНК СССР 29 августа 1928 года «Правил о примирительно-третейском и судебном рассмотрении трудовых конфликтов" (С. З. СССР 1928 г., № 56, ст. 495) отменяется „Положение о примирительных камерах и третейских судах" (С. У. БССР 1923 г., № 8, ст. 75).

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР Н. Голодед.

Зам. Управляющего Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР А. Дубовицкий.

7 декабря 1928 года, г. Минск.

Плян па звышакладному страхаваньню трэба выканаць.

У 1927-28 годзе меркавалася заключыць на вёсцы больш 124.000 звышакладных страхаваньняў будынкаў ад агню, на агульную суму прэміі ў 390.000 руб. Зараз ужо ёсьць даныя аб выкананьні пляну па гэтаму віду страхаваньня:—па колькасьці страхаваньняў плян выкананы на 72 проц. (каля 89.000 страхаваньняў), а па страхавой суме—на 89 проц. (347.000 руб.). Плян выкананы з перавышэньнем меркаваньняў толькі ў Гомельшчыне і Магілеўшчыне, а на іншых акругах процант выкананьня пляну хістаецца ад 72 да 83.

У шэрагу прычын непасьпяховасьці выкананьня пляну трэба адзначыць, папершае, тое, што ў некаторых акругах для разьвіцьця звышакладнога страхаваньня ня быў зусім выкарыстаны, або слаба выкарыстаны перыяд акладной страхавой кампаніі г. зн. час найбольш спрыяючы дзеля разьвіцьця звышакладнога страхаваньня. Другой прычынай зьяўляецца тое, што разьвіцьцё гэтага страхаваньня, галоўным чынам, ішло па шляху ўцягненьня ў страхаваньне больш каштоўных гаспадарак. Водлуг пляну, сярэдняя страхавая сума на гаспадарку меркавалася каля 350 руб., а фактычна яна складала 433 руб. Патрэцяе, уплыў на слабое разьвіцьцё дадатковага страхаваньня мела таксама патрабаваньне правіла, водлуг якога нельга было заключаць звышакладное страхаваньне, пакуль ня будзе ўнесены плацеж па акладному страхаваньню.

Апошняе правіла сёлета адменена. Што-ж датычыцца першых дзьвюх прычын слабога разьвіцьця, дык нам здаецца, што гэты вурок будзе выкарыстаны ў належным напрамку ў часе апэрацый бягучага году. Трэба заўважыць, што разьвіцьцё звышакладнога страхаваньня сёлета павінна будзе пайсьці пад уплывам тых зьмен, якія зроблены ў арганізацыі акладнога страхаваньня. Справа ў тым, што ў 1927-28 годзе акладное страхаваньне ў БССР забясьпечвала сярэднюю сялянскую гаспадарку толькі на 25 проц. ацэнкі. Калі прыняць пад увагу, што звычайна ў сельскіх мясцовасьцях 25 проц. кошту маемасьці ня прымаецца да страхаваньня, а застаецца на рызыку самога страхаваньня, дык летась магчыма было страхаваць па дадатковаму страхаваньню ў сярэднім на 50 проц. кошту гаспадаркі.

Зусім інакш стаіць справа сёлета, калі сярэдняе забясьпечаньне будзе перавышаць 40 проц. па акладному страхаваньню. Такім чынам, поле дзейнасьці для звыш акладнога страхаваньня зьменшылася.

Цікава прывесьці наступнае: будынкі коштам да 150 руб. 1928-29 г. будуць забясьпечвацца па акладному страхаваньню прыблізна на 85 проц., ад 151 да 300 руб. —на 61 проц. і ад 301 да 600 руб.—на 46 проц., а рэшта на 40 проц. Адгэтуль ясна, якія гаспадаркі ў першую чаргу можа цікавіць звыш акладное страхаваньне (найбольш каштоўныя, а разам з тым і больш заможныя). Апошняя акалічнасьць дала магчымасьць Дзяржстраху перагледзіць існуючыя тарыфы страхавых прэмій.

Да гэтага году тарыф па дадатковаму страхаваньню быў ла 90 кап. са 100 руб., але вынікі апэрацый за апошнія 4 гады паказалі, што звышакладное страхаваньне за гэты перыяд дало фінансавых страт да 160.000 руб. Калі з такім зьявішчам можна было мірыцца раней, дык ужо зараз па вышэй паказаных прычынах такое становішча недапушчальнае. Але, падвышаючы тарыф па звышакладному страхаваньню на 1928-29 г. дзяржстрах устанавіў ільготныя стаўкі на падставе клясавага прынцыпу. Ільготны тарыф даецца чырвонаармейцам, вайсковым служачым, членам прафсаюзаў і інш.

У бягучым годзе мяркуецца сабраць страхавой прэміі па дадатковаму страхаваньню 360.000 руб., застрахаваўшы 100.000 гаспадарак.

Нам здаецца, што на падставе вопыту мінулага году і пры дапамозе савецкіх і грамадзкіх колаў страхавыя агенты больш-менш пасьпяхова справяцца з выкананьнем пляну бягучага году.

Мы ў БССР уступілі ў 8-ю гадавіну існаваньня дзяржаўнага страхаваньня. За гэты час насельніцтва БССР не на словах, а на справе пераканалася ў карысьці дзяржаўнага страхаваньня, і гэты факт значна палягчае працу па разьвіцьцю звышакладнога страхаваньня, якое па сутнасьці зьяўляецца добраахвотным.

В. З—ў.

Камітэты ўзаемадапамогі—да 10-цігодзьдзя БССР.

Цэнтральны камітэт сялянскіх т-ваў узаемадапамогі запрапанаваў усім раённым камітэтам сялянскіх т-ваў узаемадапамогі прыняць самы актыўны ўдзел у правядзеньні сьвяткаваньня 10-цігодзьдзя абвяшчэньня БССР. У дзень сьвята прадстаўнікі камітэтаў будуць рабіць кароткія інфармацыі на ўрачыстых сходах аб праробленай працы камітэтаў узаемадапамогі па дапамозе беднаце.

Запрапанавана кожнаму раённаму і сельскаму камітэту каапэраваць за іх кошт адну-дзьве бядняцкія гаспадаркі. Апрача гэтага запрапанавана камітэтам узгадніць пытаньне з спажывецкай і сельска-гаспадарчай каапэрацыяй аб скарыстаньні ў дзень сьвяткаваньня фондаў на каапэраваньне бедноты.

ТЭАТР—КІНО.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	БАЯВІК СЭЗОНУ „ЭЛІСО". Пачатак 1-га сэансу а 7 гадзіне.
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".	З аўторка, 11 сьнежня „ІЛОНА". Звыш праграмы: 2-гі тыдзень гастроляў сатырыка С. ВРОНСКАГА.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	Толькі 3 дні—14, 15, 16 сьнежня 2 фільмы ў адзін сэанс. 1. „АДВАЖНЫ МУШКЕЦЕР" у 6 частках з удзелам МАКСА ЛІНДЭРА. 2. „ЖОНКА САБЕІДА" у 7 частках.
1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР «ЮНЫ ПІАНЭР».	Гістарычны фільм „КАНЕЦ ДЫНАСТЫІ РАМАНАВЫХ". Звыш праграмы: культфільм «ВОЛХАЎБУД»

ЗГУБЛЕНЫ.

— Каапэрац. кніжка № 3804 Шахманта Ю. М., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 230.

— Сяброўскі білет № 29-150605 Давыдава Ф. І., выд. Маскоўскім саюзам будаўнікоў, кв. 230.

— Асабова-вайсковая кніжка № 1624 Барана Х., выд. Барысаўскім ваенкаматам, кв. 230.

— Каапэрац. кніжка за № 911, выд. Цімкавіцк. спаж. т-вам, 2) аблігац. займа ўзмацн. сял. гаспадаркі 11 сэр. за № 167225 — 1/4 ч. на 2 р. 50 к.; № 167226—1/4 ч. на 2 р. 50 к.; № 167228—1/4 ч. на 2 р. 50 к. на імя Грыбоўскага Я. Ю., кв. 224.

— Пашпарт № 2661 Неўяроўскага В. Г., выд Менакрміліц, кв. 225.

— Дзьве конск. кніжкі за № 434 і 269, выд. Жыткавіцкім РВК на імя Купрацэві-

ХРОНІКА.

Памяці Н. Г. Чэрнышэўскага.

13-га сьнежня ў Доме Культуры адбыўся шматлюдны ўрачысты сход, прысьвечаны 100-гадоваму юбілею з дня нараджэньня вялікага расейскага сацыяліста Н. Г. Чэрнышэўскага.

З вялікім дакладам аб жыцьці [illegible] выступіў прафэсар Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту Вальфсон.

Дакладчык аналізуе погляды Чэрнышэўскага на грамадзянскую вайну.

— Погляды Чарнышэўскага на грамадзянскую вайну,—кажа праф. Вальфсон,—былі сапраўды рэвалюцыйнымі.

— Грамадзянская вайна—пісаў Чэрнышэўскі ў сваіх творах—прывядзе да таго, што дзяржаўная ўлада пяройдзе ў рукі бедных і [illegible] зунгам—«Давоі маўчаць».

— Адзіная палітычная памылка Чэрнышэўскага, як пісаў У. І. Ленін, гэта было тое, што ён не бачыў, што без рабочае класы і без рэвалюцыйнай партыі [illegible] ў жыцьцё [illegible]

— Юбілей Чэрнышэўскага,—кажа праф. Вальфсон—лішні раз нам паказвае, што ён застаецца нашым, бо яго заслугі ў гісторыі рэвалюцыі вялікія.

Далей з прамовамі выступілі рэктар БДУ праф. Пічэта і дацэнт БДУ тав. Гальман.

Вечар закончыўся вялікім канцэртам, наладжаным Белдзяржмузтэхнікумам, артыстамі БДТІ і беларускай дзяржаўнай капэлай.

Да арганізацыі хіміка-тэхнічнага факультэту.

Учора адбылася пры Наркамасьветы міжведамасьцьвенная нарада па пытаньню аб арганізацыі хіміка-тэхнічнага факультэту пры БДУ.

Нарада прызнала адчыненьне гэтага факультэту сваечасовым. Нарада выказалася за тое, каб мэтавая ўстаноўка факультэту была накіравана да выпуску [illegible] хімікаў-тэхнолёгаў з ухіламі па спэцыяльнасьцях на апошнім курсе. Тэрмін вучобы на факультэце—5-гадовы.

Курсы па падрыхтоўцы чырвонаармейцаў у ВНУ.

12-га сьнежня пры Цэнтральным Доме Чырвонай арміі адчыніліся курсы па падрыхтоўцы чырвонаармейцаў у вышэйшыя навучальныя ўстановы.

Выкладчыкамі курсаў зьяўляюцца лепшыя навуковыя сілы Менску.

Курсы будуць працаваць да 1-га мая 1929 г.

Пасылка дэмабілізаваных чырвонаармейцаў на працу.

Згодна вестак Нар. Кам. Працы БССР, усімі біржамі працы БССР паслана за лістапад месяц на працу 526 чал. дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і начскладу.

На 1 сьнежня знаходзілася на вучоце ў біржах працы 645 чал. дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і начскладу.

Дапамога беспрацоўным у час сьвята 10-цігодзьдзя БССР.

Менская біржа працы пачала рыхтавацца да сьвяткаваньня 10-цігодзьдзя БССР. 19-га сьнежня адбудзецца агульны сход беспрацоўных сэкцыі падросткаў, дзе будзе зроблен даклад аб 10-цігодзьдзі БССР. 20-га сьнежня адбудзецца агульны сход астатніх сэкцый біржы працы.

У дні сьвяткаваньня, менскай біржай працы будуць выдадзены беспрацоўным 500 дармовых абедаў. Апрача гэтага, будзе выдадзена 250 білетаў у лазьні для дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і беспрацоўных жанчын начлежнага дому.

Удзел прафсаюзаў у справаздачна-перавыбарчай кампаніі.

Цэнтральнае праўленьне саюзу скурнікаў склікае ў бліжэйшыя дні агульны сход гарадзкога прафактыву, дзе будзе абгавораны плян правядзеньня справаздачнай кампаніі гарадзкога савету. Гэтымі днямі адбудзецца таксама па гэтаму пытаньню агульны сход прафактыву друкароў.

Шэраг прафсаюзаў выдзяляюць сяброў прэзыдыуму для правядзеньня справаздачнай кампаніі на прадпрыёмствах.

Літаратура да перавыбараў саветаў.

Цэнтральнае праўленьне саюзу сельска-гаспадарчых рабочых выпісала з Масквы спэцыяльную літаратуру да перавыбараў саветаў. Літаратура ўжо накіроўваецца на нізавых праф'ячэйках саюзу.

10-цігадовы юбілей рабфакаў.

У бягучым годзе спаўняецца 10-цігадовы юбілей існаваньня рабфакаў СССР. Юбілею прыдаецца вялікае значэньне. Так, будзе выпушчана спэцыяльная літаратура, а таксама спэцыяльны нумар часопісі „Чырвонае студэнцтва".

Створана цэнтральная камісія па правядзеньню 10-цігадовага юбілею, у якую ўваходзіць прадстаўнік ад Наркамасьветы БССР.

Экскурсія студэнтаў у Маскву і Ленінград.

У часе зімовых вакацый студэнты 3 і 4 курсаў Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту арганізуюць экскурсію ў Маскву і Ленінград.

У гэтай экскурсіі прымуць удзел каля 150 студэнтаў.

Выпуск 2-га курсу Цэнтр. Інстытуту Працы.

Учора адбыўся выпуск курсантаў Цэнтр. Інстытуту Працы па слесарнаму цэху. Скончыла курсы 85 чалавек, якія будуць скарыстаны ў прамысловасьці. Гэтымі днямі мяркуецца правесьці новы набор курсантаў на сьлясарны цэх.

Выстаўка дасягненьняў па працы сярод жанчын.

Учора, 14 сьнежня, у клюбе Карла Маркса адчынілася выстаўка дасягненьняў па працы сярод жанчын. На выстаўцы маецца шэраг экспанатаў і дыяграм, характарызуючых дасягненьні па працы сярод жанчын па Менскай акрузе. Выстаўка будзе адчынена некалькі дзён.

Апрача гэтага ў клюбе Карла Маркса ўчора адбыўся вялікі вечар, прысьвечаны дасягненьням у працы сярод жанчын за 10 год. На вечары выступалі ўсе арганізацыі, якія вядуць працу сярод жанчын (ахматмлад, сацвых, каапэрацыйныя арганізацыі і г. д.).

Паездкі рабочай моладзі ў яўрэйскія калгасы.

У сувязі з правядзеньнем месячніка па ўцягненьню рабочай і сялянскай моладзі ў шэрагі «ОЗЕТУ», Менскі акругком ЛКСМБ арганізуе паездкі рабочай моладзі з прадпрыёмстваў у яўрэйскія калгасы для азнаямленьня з яўрэйскім зямляўпарадкаваньнем. Паездкі дэлегацый адбудуцца 22-га сьнежня.

Зараз адбываюцца сходы рабочай моладзі на прадпрыёмствах, дзе абіраюцца дэлегаты для паездак. Пасьля прыезду, дэлегаты будуць рабіць справаздачы на шырокіх сходах рабочай моладзі.

Дзіцячыя ясьлі ў савецкіх гаспадарках.

Нар. Кам. Аховы Здароўя БССР пастанавіў у бягучым 1928-29 гаспадарчым годзе адчыніць у савецкіх гаспадарках 8 новых летніх дзіцячых ясьляў за сродкі лекавага фонду. Такім чынам, у савецкіх гаспадарках будуць працаваць 16 летніх дзіцячых ясьляў.

Перавыбарчая кампанія ў фізкультурнікаў.

З 1 студзеня па 25 лютага будзе праводзіцца кампанія перавыбараў бюро гурткоў фізкультуры. Асноўная задача, якая ставіцца перад фізкультурнікамі БССР у час перавыбарчай кампаніі:—гэта ўцягненьне шырокіх мас фізкультурнікаў у абгаварэньне пытаньняў працы гурткоў фізкультуры; разьвіцьцё ў гуртках самадзейнасьці шляхам шырокай самакрытыкі і падбор лепшых працаўнікоў у бюро гурткоў.

Беларускія шпалеры на ленінградзкім рынку.

Менская шпалерная фабрыка імя Вароўскага паслала ў Ленінград 75 вагонаў шпалераў.

З 1-га студзеня 1929 г. фабрыка пераходзіць на 2-ю зьмену. У сувязі з гэтым на фабрыку будзе прынята новых 75 рабочых.

Выдача прадуктаў.

Згодна пастановы камісіі па рабочаму забясьпечаньню пры Нар. Кам. Гандлю БССР, цэрабкопы і гарадзкія спажывецкія т-вы з 21 сьнежня пачнуць адначасовую выдачу пайшчыкам ЦРК на адну каапэрацыйную кніжку наступных прадуктаў: мукі пшанічнай—2 кілё, масла—400 грам, алею—400 грам і селядцоў—400 [illegible]

Шэфства над замежнымі дзіцячымі камуністычнымі групамі.

Піянэрарганізацыі БССР устанавілі шэфства над дзіцячымі камуністычнымі групамі Літвы, Заходняй Беларусі, Палястыны і Ўсходняй Прусіі (Нямеччына).

З гэтымі дзіцячымі групамі піянэрарганізацыі будуць весьці перапіску, абмеьнвацца вопытам працы і г. д.

Курсы для падняцьця кваліфікацыі рабочай моладзі.

Прэзыдыум БСНГ БССР пастанавіў арганізаваць вячэрнія курсы для падвышэньня кваліфікацыі надлеткаў і моладзі, працуючых на прадпрыёмствах ВСНГ.

Курсы будуць адчынены ў студзені 1929 г. у 11 пунктах БССР. Так, па мэталёвай прамысловасьці курсы будуць адчынены на заводзе „Чырвоны Мэталіст" у Віцебску і ў Менску агульныя курсы для заводаў „Энэргія" і „Камунар". Па швейнай прамысловасьці—на фабр. Менкшвей у Менску «Прафінтэрн»—у Віцебску. Па шкляной—на заводах „Домбаль" у Барысаве, «Пралетары»—у Менску і „Октябрь"—у Бабруйшчыне. Па Лесбелу курсы будуць адчынены ў Мазыры і Бабруйску і па папяровай прамысловасьці у Добрушы і Шклове. Праграма курсаў разьлічана на 1 год. На курсах будзе навучацца ад 20 да 30 чалавек. На ўтрыманьне курсаў адпушчана 18.700 руб.

У вёсцы працуе 110 кіно-перасовак.

У бліжэйшыя дні Белкаапсаюз заключае генэральны дагавор з Белдзяржкіно на прыём ад апошняга ўсёй сеткі вясковых кіно-перасовак. Пасьля прыёму кіно-перасовак ад Белдзяржкіно спажывецкая каапэрацыя будзе мець па ўсёй БССР 110 кіно-перасовак. Такім чынам кожны раён Беларусі будзе мець па адной кіно-перасоўцы.

Белкаапсаюз ужо закупіў у Маскве шэраг каапэрацыйных культфільмаў, якія часткова ўжо атрыманы і накіраваны на месцы. Белкаапсаюз мяркуе арганізаваць уласны пракат кінофільмаў, выдзеленых Цэнтрасаюзам.

За нядбайнасьць зьняты з працы.

Вучань аршанскай школы сямігодкі на занятках фізкультуры зламаў сабе руку. Як высьветлілася, у гэтым няшчасным здарэньні вінават інструктар фізкультуры Хасін. Не зважаючы на папярэджаньне настаўнікаў, доктара і інспэкцыі нарасьветы, інструктар Хасін дапускаў шэраг памылак пры выкладаньні.

ВСФКБ пастанавіў прапанаваць Аршанскаму савету фізкультуры зьняць з працы т. Хасіна.

Забясьпечаньне жыльлёвага будаўніцтва цэглай.

Згодна пастановы Нар. Кам. Гандлю БССР, Белжылсаюз павінен адпусьціць акругам у 1928-29 гаспадарчым годзе 7 міліёнаў 800 тысяч штук цэглы на жыльлёвае будаўніцтва.

З гэтай колькасьці Менску будзе адпушчана 3.000.000 шт. цэглы, Мазыру—100.000 шт., Полацку—200.000 шт., Віцебску—700.000 шт., Гомелю—3.400.000 шт. і Магілеву—400.000 шт цэглы.

Стан азімых пасеваў.

Згодна вестак Цэнтральнай Статыстычнай Управы БССР, стан азімых пасеваў па БССР на 1-га сьнежня (перад выпадам сьнегу) па 5-цібальнай сыстэме мае такі выгляд: Полацкая акруга—жыта—2,9, пшаніца—2,8; Віцебская—жыта—3,0, пшаніца—3,0; Аршанская—жыта—2,9, пшаніца—2.6; Менская—жыта—3,0, пшаніца—3,0; Магілеўская — жыта—3,1, пшаніца —2,9; Бабруйская—жыта—3,3, пшаніца—3,0; Мазырская—жыта—3,1, пшаніца—3,0; Гомельская—жыта—3,2, пшаніца—3,2. Агульны стан азімых па БССР: жыта—3,1, пшаніца—2,9.

Абавязковая пастанова Менскага Гарадзкога Савету

№ 30.

12 сьнежня 1928 г.

Аб уборцы трупаў паўшай жывёлы.

Менскі Гарадзкі Савет ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1. У выпадках падзяжу жывёлы на тэрыторыі гор. Менску, уладары іх павінны зараз-жа даставіць труп паўшай жывёлы для пахаваньня на гарадзкі скоцкі могільнік (знаходзіцца на Кальварыі), з паведамленьнем загадзя аб часе дастаўкі трупа ў гарадзкі ізалятар (Камароўская вул., д. № 20, тэлефон № 336).

УВАГА: Пры немагчымасьці дастаўкі трупа на могільнік сваімі сродкамі, уладар павінен паведаміць аб гэтым гарадзкі ізалятар для дастаўкі яго сродкамі ізалятару за плату ў 3 руб. (за дастаўку дробнай жывёлы і жывёлы паўшай ад заразьлівай хваробы плата не спаганяецца).

2. За ўскрыцьцё трупа жывёлы і рыцьцё ямы бярэцца з іх уладароў 3 руб., за выключэньнем жывёлы, паўшай ад заразьлівай хваробы і дробнай.

3. Скуру жывёлы паўшай ад незаразьлівых хвароб звяртаць уладарам жывёлы пры ўплаце імі памянёных у п. 2 грошай. У выпадку-ж, калі жывёла пала ад заразьлівай хваробы, скура яе не выдаецца ўладару жывёлы, а закапваецца.

4. Нагляд за выкананьнем гэтай абавязковай пастановы ўскласьці на вэтэрынарны нагляд і міліцыю.

5. Асобы, вінаватыя ў парушэньні гэтай пастановы, будуць прыцягвацца да адміністрацыйнай адказнасьці—штрафу да 50 руб., альбо прымусовых прац да 2-х тыдняў.

6. Гэтая абавязковая пастанова ўваходзіць у сілу праз 7 дзён пасьля апублікаваньня.

Нам. Старшыні Менскага Гарадзкога Савету РАБІНОВІЧ.

Сэкратар Менскага Гарадзкога Савету ПАСЫНКОЎСКІ.

З СЁНЬНЕШНІМ НУМАРАМ ГАЗЭТЫ РАССЫЛАЕЦЦА «ЛІТАРАТУРНЫ ДАДАТАК» № 20.

Санітарыю—у масы працоўных.

(2-гі пашыраны пленум Менскага акр. камітэту Чырвонага Крыжу).

25-26 лістапада адбыўся 2-гі пашыраны пленум Менскага акруговага камітэту Чырвонага Крыжу, на якім ад раёнаў прысутнічала 16 чалавек і гарадзкога актыву 27 чал.

Пленум заслухаў даклад старшыні камітэту т. Каца, які ў сваім дакладзе зазначыў, што акруговы камітэт паклаў у аснову сваёй працы пастановы 2-га акруговага зьезду і 2-га ўсебеларускага, якія пастанавілі да 3-га акруговага зьезду давесьці арганізацыю да 15.000 чал.

Членамі таварыства да 2-га зьезду налічвалася па акрузе 5581 чалавек, з іх па сацыяльнаму становішчу: рабочых—127, служачых—1450, сялян—859, чырвонаармейцаў—1826, вучняў—319, іншых—500. Па партыйнасьці: членаў і кандыдатаў КП(б)Б—406, ЛКСМБ—534, беспартыйных—4651. Мужчын—4179, жанчын—1402.

У сучасны момант членаў таварыства 7626 чал., такім чынам арганізацыя вырасла на 2045, г. зн. на 30,6 проц. па сацыяльнаму становішчу: рабочых—667, служачых—1672, чырвонаармейцаў—1876, сялян—1622, іншых 1153, вучняў—636.

Усяго ячэек па Менскай акрузе да 2-га пашыранага зьезду было 145, зараз 172 ячэйкі, у г. Менску 42 і па раёнах акругі 130,—рост на 19 проц. Павялічэньне арганізацыі адбылося на кошт сялян, сканчаючых гурткі першае дапамогі і вучняў.

Таварыства зьвярнула вялікую ўвагу на арганізацыю і падрыхтоўку насельніцтва да санітарнае абароны і з гэтаю мэтаю арганізавана да моманту 2-га акруговага зьезду 145, а зараз налічваецца [illegible] з 4536 чал. Гэта гаворыць аб тым, што ў гэтым напрамку таварыства ўзяло належны курс на падрыхтоўку насельніцтва да падачы сабе дапамогі і самаабароны ў часе вайны. Праароблена там вялікая праца ў санітарна-культурным напрамку.

Па раёнах і г. Менску праходзіла кінастужка, якая была паказана ў 35 мясцох (у 8 раёнах), таксама па раёнах і вёсках праводзяцца лекцыі на санітарныя тэмы. Таксама па вёсках і ў горад накіравана шмат санлітаратуры. Акруговым камітэтам давалася дапамога пры няшчасных выпадках (пажар, прапажа жывёлы). У вёсцы Дукоры Сьмілавіцкага раёну дадзена пагарэльцам каля 300 руб.

Акруговы камітэт намеціў надалей набудаваць тры лазьні па раёнах і 15 студняў, а таксама заснаваць па раёнах 2 зубныя габінэты і паслаць атрад для лячэньня вачэй.

Вось якая праца праводзілася і праводзіцца дзеля таго, каб даць насельніцтву тое, што яму патрэбна ў часе вайны і ў мірны час пры няшчасных выпадках.

Рыгор Б.

ШАХМАТЫ № 29

Пад рэдакцыяй А. А. Каспэрскага.

Становішча ў партыі Німцовіч—Рэці, іграная ў Бэрліне ў 1928 г.

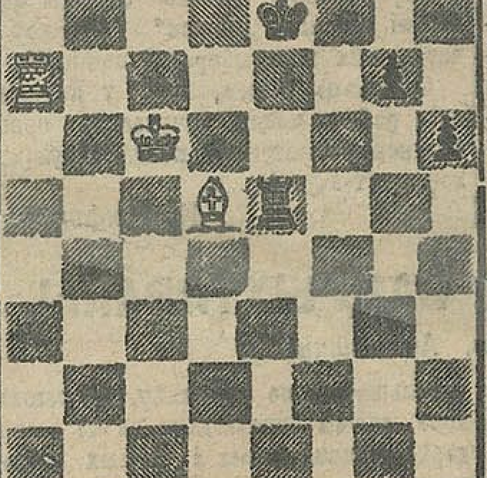

Бел. Німцовіч, чорн. Рэці.

Як вядома з тэорыі, Ладзьдзя супроць Л і С робіць нічыю; у гэтай-жа пазіцыі чорныя, акрамя Л, маюць—яшчэ 2 пешкі,—аднак-жа пазіцыя чорных праіграна, бо белыя прымусова прыводзяць да аналізу Філідора: Крd6, Лf7, Сd5, чорн. Крd8 Ле2, а гэта пазіцыя выйграна для белых.

Партыя скончана так:

1... Ле5-е1. 2. Крс6-d6, Кре8-f8. 3. Ла7-f7 + Крf8-е8. 4. Лf7-f2, Кре8-d8. 5. Лf2-f8 + Ле1-е8. 6. Лf8-f7, Ле8-е1. 7. Лf7:g7, Ле1-е2. 8. Лg7-h7, Ле2-е1. 9. Лh7:h6, Ле1-е8. 10. Лh6-h7 і партыя даведзена да пазіцыі Філідора 10... Крd8-с8 лепей Ле8-е2! 11. Лh7-с7 + Крс8-b8. 12. Лс7-b7 + Крb8-с8. 13. Лb7-b4, Ле8-d8 +. 14. Крd6-с6, Лd8-е8. 15. Лb4-а4 Крс8-b8. 16. Крс6-b6, Крb8-с8. 17. Сd5-с6—чорныя здаліся.

Шахматны чэмпіянат Менску 1929 году.

У нядзелю раніцою а 10 з палавой гадз. у памяшканьні клюбу Савгандальслужачых пачынаецца чэмпіянат гораду. Удзел прымуць усе лепшыя ігракі. Цікава выступленьне моладзі, якая за астатнія гады значна кваліфікавалася. Гэты турнір—іспыты для яе, бо ў турніры прымуць удзел пяць ігракоў першай усесаюзнай катэгорыі: Блюмбэрг, Гаўкбэрг, Каспэрскі, Розэнталь і Шукевіч-Трацьцякоў.

У кароткім часе пачнецца чэмпіянат на шашках, а таксама жаночы турнір; магчыма, што і гэтыя турніры канчаткова будуць выражаны пры адкрыцьці шахматнага чэмпіянату.

Пасылка беспрацоўных на працу.

У сьнежні месяцы менская біржа працы ўзяла на вучот 1344 беспрацоўных, з іх 140 дэмабілізаваных з Чырвонай арміі. За гэты час паслана на працу 2186 чал. беспрацоўных.

Большасьць беспрацоўных паслана па групе савгандлслужачых, харчавікоў, рабочых мясцовага транспарту.

Новыя кнігі.

Паступілі ў рэдакцыю газэты «Савецкая Беларусь» для рэцэнзіі наступныя кнігі выданьня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

1. „Грамадазнаўства". Рабочая кніжка для V году навучаньня. Частка першая. Другое дапоўненае выданьне. Я. Рубін, З. Хаўцін, Л. Голмшток, Г. Аляксандраў, Ю. Дардак. Стар. 109 цана 75 кап. (На яўрэйскай мове).

2. «Праграма Камуністычнага Інтэрнацыяналу» з дадаткам Маніфэсту VI кангрэсу Камінтэрну. Стар. 70, цана 20 кап.

3. «Савецкае будаўніцтва № 10». Штомесячны палітыка-эканамічны журнал Дзяржвыдавецтва БССР. Стар. 187, цана 1 руб. Выданьне Дзяржвыдавецтва БССР—Менск.

Паштовая скрынка.

Крушыне. „Вальшка старая на новы лад"—Бабруйскаму пракурору.

Знаючаму. (Чабатовічы) аб Баркоўскім дасьледчае накіравана пракурору Гомельскай акругі.

„Чуткаму" З. (м. Ветрын). „Пад эгідай такіх гаспадароў"—Полацкай акр. РСІ.

Пацярпеўшаму. (Ляды). „Мала дапамагі"—перадана ў адбітку Кролю.

Апавяшчэньні.

Праўленьне Бел. Дзяр. Унівэрсытэту, дэканаты пэдагагічнага і мэдыцынскага факультэтаў і навуковыя т-вы пры БДУ паведамляюць, што сёньня а 8 гадзіне ўвечары ў фіз. аўдыторыі адбудзецца жалобнае пасяджэньне, прысьвечанае памяці праф. батанікі М. ГАЙДУКОВА.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

Вечар, прысьвечаны 100-му юбілею Чарнышэўскага, пераносіцца на 19-XII-28 г. Білеты—у канцэлярыі Дому.

Нядзеля, 16-XII, а 8 гадз. увечары пасяджэньне фракцыі праўленьня Дому.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

АДКРЫТА ПАДПІСКА на 1929 год

НА ШТОДЗЁННУЮ ЦЭНТРАЛЬНУЮ БЕЛАРУСКУЮ ГАЗЭТУ

„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ"

ОРГАН ЦВК БЕЛАРУСІ.

15 СТУДЗЕНЯ 1929 г.—РОЗЫГРЫШ ЛЕТАРЭІ.

БУДЗЕ РАЗЫГРАНА 50 КАШТОЎНЫХ РЭЧАЎ

Усе, што падпішуцца на 6 мес., атрымаюць бясплатна 1 білет. на 1 год., атрымаюць бясплатна 3 білеты.

У лётарэі будуць удзельнічаць толькі індывідуальныя падпісчыкі.

ЛЁТАРЭЙНЫЯ БІЛЕТЫ ВЫСЫЛАЮЦЦА ПА АТРЫМАНЬНІ КВІТКА АБ ЗДАЧЫ ПАДПІСКІ.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ДА 10 ЧЫСЛА ПАДПІСНОГА МЕСЯЦА

Уся падпіска, якая паступіць пасьля 10 чысла, будзе пераносіцца на наступны падпісны месяц.

УМОВЫ ПАДПІСКІ:

на 1 месяц—90 кап., на 6 месяцаў—4 руб., на год—8 рублёў.

1-я дзяржаўная друкарня.